

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
YVES BOT IŠVADA,
pateikta 2012 m. gruodžio 11 d.¹

Sujungtos bylos C-274/11 ir C-295/11

**Ispanijos Karalystė (C-274/11),
Italijos Respublika (C-295/11)
prieš**

Europos Sąjungos Tarybą

„Ieškinys dėl panaikinimo — Leidimas tvirčiau bendradarbiauti pagal ESS 20 straipsnį ir SESV 329 straipsnį siekiant sukurti „bendrąjį patentą“ — Ieškinys dėl panaikinimo dėl kompetencijos neturėjimo, piktnaudžiavimo įgaliojimais ir Sutarčių pažeidimo — Europinių intelektinės nuosavybės instrumentų diegimas — SESV 118 straipsnis — Išimtinė ar pasidalijamoji kompetencija“

1. Savo ieškiniais Ispanijos Karalystė (byla C-274/11) ir Italijos Respublika (byla C-295/11) prašo panaikinti 2011 m. kovo 10 d. Tarybos sprendimą 2011/167/ES, kuriuo leidžiama tvirčiau bendradarbiauti kuriant bendrą patentinę apsaugą².

I – Teisinis pagrindas

A – Pirminė teisė

1. Europos Sąjungos sutartis
2. ESS 20 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„1. Siekdamas tarpusavyje nustatyti tvirtesnę bendradarbiavimą srityse, kurios nepriklauso išimtinai Sąjungos kompetencijai, valstybės narės gali pasinaudoti Sąjungos institucijomis ir įgyvendinti savo kompetenciją taikydamos atitinkamas Sutarčių nuostatas tokiu mastu ir tokia tvarka, kaip nustatyta šiame straipsnyje ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 326–334 straipsniuose.

Tvirtesniu bendradarbiavimu siekiama prisidėti prie Sąjungos tikslų įgyvendinimo, apsaugoti jos interesus ir stiprinti jos integracijos procesą. Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 328 straipsnio nuostatas į tokį bendradarbiavimą bet kuriuo metu gali įsitraukti visos valstybės narės.

2. Kaip paskutinę išeitį sprendimą, leidžiantį tvirtesnę bendradarbiavimą, priima Taryba, nustačiusi, kad tokio bendradarbiavimo tikslų per pagrįstą laiką Sąjunga kaip visuma negali pasiekti, ir su sąlyga, kad jame dalyvauja bent devynios valstybės narės. Taryba priima sprendimą Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 329 straipsnyje nustatyta tvarka.“

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 76, p. 53, toliau – ginčijamas sprendimas.

2. Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo

3. SESV 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Sąjunga turi išimtinę kompetenciją šiose srityse:

- a) muitų sąjungos;
- b) vidaus rinkos veikimui būtinų konkurencijos taisyklių nustatymo;
- c) pinigų politikos valstybėms narėms, kurių valiuta yra euro;
- d) biologinių jūrų išteklių apsaugos pagal bendrą žuvininkystės politiką;
- e) bendros prekybos politikos.“

4. Pagal SESV 4 straipsnio 1 ir 2 dalis:

„1. Sąjunga dalijasi kompetencija su valstybėmis narėmis, kai Sutartys jai suteikia kompetenciją, nesusijusią su 3 ir 6 straipsniuose nurodytomis sritimis.

2. Pasidalijamajai Sąjungos ir valstybių narių kompetencijai priskiriamos šios pagrindinės sritys:

- a) vidaus rinka;

<...>.“

5. Ginčijamas sprendimas priimtas remiantis SESV 329 straipsnio 1 dalimi. Pagal šią nuostatą:

„Valstybės narės, kurios nori pradėti tvirčiau bendradarbiauti vienoje iš Sutartyse nurodytų sričių, išskyrus išimtinės kompetencijos ir bendros užsienio ir saugumo politikos sritis, pateikia prašymą Komisijai, nurodydamos siūlomo tvirtesnio bendradarbiavimo apimtį ir tikslus. Dėl jo Komisija gali pateikti pasiūlymą Tarybai. Jeigu Komisija nepateikia pasiūlymo, apie priežastis ji praneša atitinkamoms valstybėms narėms.

Leidimą pradėti pirmojoje pastraipoje nurodytą tvirtesnę bendradarbiavimą suteikia Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu ir gavusi Europos Parlamento pritarimą.“

6. Pagal SESV 326 straipsnį tvirtesnis bendradarbiavimas turi atitikti Sutartį ir Sąjungos teisę. Toks bendradarbiavimas neturi silpninti nei vidaus rinkos, nei ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos. Jis neturi būti kliūtis valstybių narių tarpusavio prekybai ar jos diskriminavimas ir neturi iškraipyti konkurencijos tarp jų.

7. SESV 327 straipsnyje nustatyta:

„Bet koks tvirtesnis bendradarbiavimas neturi pažeisti į jį neištraukusių valstybių narių kompetencijos, teisių ir įsipareigojimų. Tos valstybės narės netrukdo į jį ištraukusioms valstybėms jį vykdyti.“

8. Be to, SESV 330 straipsnyje taip pat dėl tvirtesnio bendradarbiavimo nustatyta:

„Visi Tarybos nariai gali dalyvauti svarstymuose, tačiau balsuoja tik Tarybos nariai, atstovaujantys tvirtesniame bendradarbiavime dalyvaujančioms valstybėms narėms.

Priimant sprendimus vieningai, tvirtesnio bendradarbiavimo atveju atsižvelgiama tik į dalyvaujančių jame valstybių narių atstovų balsus.

Kvalifikuota balsų dauguma apibrėžiama pagal 238 straipsnio 3 dalį.“

B – *Ginčijamas sprendimas*

9. Pagal ginčijamą sprendimą 25 iš 27 Sąjungos valstybių narių leidžiama pradėti tarpusavyje tvirčiau bendradarbiauti kuriant bendrą patentinę apsaugą, Ispanijos Karalystei ir Italijos Respublikai atsisakius įsitraukti į šį bendradarbiavimą.

10. Ginčijamo sprendimo 4 konstatuojamojoje dalyje nurodyta:

„2010 m. lapkričio 10 d. Tarybos posėdyje konstatuota, kad vienbalsio sutarimo nepasiekta, todėl siūlomo reglamento dėl vertimo tvarkos toliau teikti negalima. 2010 m. gruodžio 10 d. patvirtinta, kad esama neįveikiamų sunkumų, todėl vienbalsis sprendimas negali būti pasiektas nei tuo metu, nei artimiausioje ateityje. Siekiant galutinio susitarimo dėl bendros patentinės apsaugos Sąjungoje, reikia susitarti dėl siūlomo reglamento dėl vertimo tvarkos, todėl nustatyta, kad taikant atitinkamas Sutarčių nuostatas per pagrįstą laikotarpį negalima pasiekti tikslo Sąjungoje sukurti bendrą patentinę apsaugą.“

11. Pagal ginčijamo sprendimo 6–16 konstatuojamąsias dalis:

- „(6) Tvirčiau bendradarbiaujant turėtų būti nustatytas reikiamas bendros patentinės apsaugos tvirčiau bendradarbiaujančiose valstybėse narėse kūrimo teisinis pagrindas ir, visos Sąjungos įmonėms sudarius sąlygas tvirčiau bendradarbiaujančiose valstybėse narėse siekti vienodos patentinės apsaugos, joms būtų suteikta galimybė tapti konkurencingesnėms, taip pat būtų prisidedama prie mokslo ir technikos pažangos.
- (7) Tvirčiau bendradarbiaujant turėtų būti siekiama sukurti bendrąjį patentą, kuriuo tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose būtų užtikrinama vienoda apsauga ir kuri Europos patentų tarnyba ([toliau –] EPT) išduotų visoms toms valstybėms narėms. Kaip vienas svarbių bendrojo patentų aspektų, taikoma vertimo tvarka turėtų būti paprasta ir ekonomiškai efektyvi, taip pat turėtų atitikti 2010 m. birželio 30 d. Komisijos pateiktame pasiūlyme dėl Tarybos reglamento dėl Europos Sąjungos patentų vertimo tvarkos [pateiktame Tarybos reglamento dėl Europos Sąjungos patentų vertimo tvarkos pasiūlyme]³ nustatytą tvarką kartu su tam tikrais 2010 m. lapkričio mėn. pirmininkavusios valstybės narės pasiūlytais kompromisiniais elementais, kuriems Taryboje buvo plačiai pritarta. Taikant tokią vertimo tvarką ir toliau būtų galima patentų paraiškas EPT teikti bet kuria Sąjungos kalba, taip pat būtų atlyginamos su paraiškų, pateiktų ne viena iš oficialiųjų EPT kalbų, vertimu susijusios išlaidos. Kaip numatyta Konvencijoje dėl Europos patentų suteikimo [Europos patentų išdavimo konvencijoje]⁴ <...>, bendrai galiojantis patentas turėtų būti išduodamas tik viena iš oficialiųjų EPT kalbų. Jokio papildomo vertimo nereikalaujama, išskyrus pereinamojo laikotarpio tvarkos atveju, kuri yra proporcinga ir pagal kurią laikinai reikėtų pateikti papildomų vertimų, kurie neturėtų teisinės galios ir būtų naudojami tik informavimo tikslais. Bet kuriuo atveju pereinamojo laikotarpio tvarka nustotų galioti, kai taptų įmanomas aukštos kokybės automatinis vertimas, patvirtintas objektyviu kokybės įvertinimu. Kilus ginčui, patentų savininkas privalėtų pateikti vertimą.
- (8) Europos Sąjungos sutarties 20 straipsnyje ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 326 ir 329 straipsniuose nustatytos sąlygos įvykdytos.

3 — COM(2010) 350 galutinis.

4 — 1973 m. spalio 5 d. Miunchene pasirašyta konvencija, įsigaliojusi 1977 m. spalio 7 d. (toliau – EPK).

- (9) Remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 118 straipsniu, sritis, kurioje būtų tvirčiau bendradarbiaujama, bendrojo patento, kuriuo apsauga užtikrinama visoje Sąjungoje, kūrimo priemonių patvirtinimas ir visoje Sąjungoje taikomos leidimų suteikimo, koordinavimo ir priežiūros tvarkos nustatymas yra viena iš Sutartyse nustatytų sričių.
- (10) 2010 m. lapkričio 10 d. Tarybos posėdyje konstatuota, o 2010 m. gruodžio 10 d. patvirtinta, kad visa Sąjunga per pagrįstą laikotarpį negali pasiekti tikslo Sąjungoje nustatyti bendrą patentinę apsaugą, todėl laikomasi Europos Sąjungos sutarties 20 straipsnio 2 dalyje nustatyto reikalavimo, kad tvirtesnis bendradarbiavimas būtų patvirtinamas tik tada, kai nėra kitos išeities.
- (11) Tvirčiau bendradarbiaujant bendros patentinės apsaugos kūrimo srityje siekiama skatinti mokslo ir technikos pažangą ir gerinti vidaus rinkos veikimą. Sukūrus bendrą patentinę apsaugą valstybių narių grupėje, patentinė apsauga būtų pagerinta, nes būtų suteikta galimybė pigiau ir paprasčiau užsitikrinti vienodą patentinę apsaugą visų tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose. Vadinasi, pagal Europos Sąjungos sutarties 20 straipsnio 1 dalį taip prisidedama prie Sąjungos tikslų įgyvendinimo, saugomi jos interesai ir stiprinamas jos integracijos procesas.
- (12) Bendros patentinės apsaugos kūrimas neįtrauktas į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 3 straipsnio 1 dalyje pateiktą Sąjungos išimtinės kompetencijos sričių sąrašą. Europos intelektinės nuosavybės teisių nustatymo teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 118 straipsnis, įtrauktas į VII antraštinės dalies „Konkurencijos, mokesčių ir teisės aktų derinimo bendrosios taisyklės“ 3 skyrių „Teisės aktų suderinimas“, juo taip pat daroma speciali nuoroda į vidaus rinkos kūrimą ir veikimą, o tai, remiantis Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 4 straipsniu, yra viena iš Sąjungos pasidalijamosios kompetencijos sričių. Taigi bendros patentinės apsaugos kūrimas, įskaitant taikomą vertimo tvarką, yra neišimtinės Sąjungos kompetencijos sritis.
- (13) Tvirtesnis bendradarbiavimas kuriant bendrą patentinę apsaugą atitinka Sutartį ir Sąjungos teisę, taip pat nesusilpnina vidaus rinkos ar ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos. Dėl jo nesudaroma kliūčių valstybių narių [tarpusavio] prekybai, nediskriminuojama prekiaujant ir neiškraipoma konkurencija tarp valstybių narių.
- (14) Tvirtesniu bendradarbiavimu kuriant bendrą patentinę apsaugą nepažeidžiama tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių kompetencija, teisės ir įsipareigojimai. Galimybė užsitikrinti bendrą patentinę apsaugą tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose neturi įtakos galimybei užsitikrinti patentinę apsaugą tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose ar tokios patentinės apsaugos užsitikrinimo sąlygoms. Be to, tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių įmonės turėtų turėti galimybę užsitikrinti bendrą patentinę apsaugą tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip ir pastarųjų valstybių narių įmonės. Tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių taikomos taisyklės, kuriomis nustatomos patentinės apsaugos užsitikrinimo jų teritorijoje sąlygos, lieka nepakeistos.
- (15) Visų pirma tvirtesnis bendradarbiavimas kuriant bendrą patentinę apsaugą atitiktų Sąjungos patentų teisę, nes tvirčiau bendradarbiaujant būtų laikomasi galiojančio *acquis*.
- (16) Pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 328 straipsnį, jei laikomasi visų šiame sprendime nustatytų tvirtesnio bendradarbiavimo sąlygų, kuriant bendrą patentinę apsaugą visos valstybės narės bet kuriuo metu gali pradėti tvirčiau bendradarbiauti, jeigu jos sutinka laikytis pagal šią sistemą jau priimtų teisės aktų.“

II – Šalių reikalavimai

A – *Byloje C-274/11*

12. Ispanijos Karalystė Teisingumo Teismo prašo:

- panaikinti ginčijamą sprendimą ir
- priteisti iš Tarybos bylinėjimosi išlaidas.

13. Taryba Teisingumo Teismo prašo:

- atmesti ieškinį ir
- priteisti iš Ispanijos Karalystės bylinėjimosi išlaidas.

B – *Byloje C-295/11*

14. Italijos Respublika Teisingumo Teismo prašo:

- panaikinti ginčijamą sprendimą ir
- priteisti iš Tarybos bylinėjimosi išlaidas.

15. Taryba Teisingumo Teismo prašo:

- atmesti ieškinį ir
- priteisti iš Italijos Respublikos bylinėjimosi išlaidas.

16. Kalbant apie bylą C-274/11, pabrėžtina, kad pirmąją 2011 m. spalio 27 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Italijos Respublikai leista įstoti į bylą palaikyti Ispanijos Karalystės reikalavimus, o Lenkijos Respublikai – Tarybos reikalavimus. Antrąją tos pačios dienos Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Latvijos Respublikai, Airijai, Komisijai, Vokietijos Federacinei Respublikai, Parlamentui, Belgijos Karalystei, Švedijos Karalystei, Nyderlandų Karalystei, Čekijos Respublikai, Vengrijai, Prancūzijos Respublikai ir Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei leista įstoti į bylą palaikyti Tarybos reikalavimus.

17. Kalbant apie bylą C-295/11 pažymėtina, kad 2011 m. spalio 13 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Ispanijos Karalystei leista įstoti į bylą palaikyti Italijos Respublikos reikalavimus, o Latvijos Respublikai, Airijai, Vokietijos Federacinei Respublikai, Nyderlandų Karalystei, Belgijos Karalystei, Švedijos Karalystei, Parlamentui, Komisijai, Čekijos Respublikai, Prancūzijos Respublikai, Vengrijai, Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei ir Lenkijos Respublikai – Tarybos reikalavimus.

18. 2012 m. liepos 10 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi bylos C-274/11 ir C-295/11 buvo sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimtas sprendimas.

III – Dėl ieškinių

19. Mano manymu, Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika savo ieškiniams pagrįsti nurodo šešis pagrindus.

20. Pateikdamos pirmąją pagrindą Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika tvirtina, kad Taryba nebuvo kompetentinga nustatyti tvirtesnio bendradarbiavimo. Jų teigimu, šią kompetenciją turi tik Sąjunga. Todėl priėmus ginčijamą sprendimą buvo pažeista ESS 20 straipsnio 1 dalis, kurioje numatyta galimybė nustatyti tvirtesnę bendradarbiavimą tik srityse, kurios nepriklauso išimtinai Sąjungos kompetencijai.

21. Pateikdamos antrąją pagrindą Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika teigia, kad sprendimo, kuriuo leidžiama tvirtiau bendradarbiauti kuriant bendrą patentinę apsaugą, priėmimas – tai piktnaudžiavimas įgaliojimais. Jos mano, kad, priešingai, nei numatyta ESS 20 straipsnyje, tikrasis šio sprendimo tikslas – ne pasiekti visų valstybių narių integraciją integruojantis skirtinga sparta, o pašalinti Ispanijos Karalystę ir Italijos Respubliką iš derybų patento vertimo tvarkos klausimu.

22. Trečiajame pagrinde Ispanijos Karalystė kaltina Tarybą tuo, kad ši, ginčijamame sprendime nepatikslinusi bendrajam patentui taikytinos teisminės tvarkos, pažeidė Sąjungos teisminę sistemą.

23. Pateikdamos ketvirtąją pagrindą Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika teigia, kad priėmusi ginčijamą sprendimą Taryba pažeidė ESS 20 straipsnio 2 dalyje nustatytą paskutinės išeities sąlygą.

24. Penktasis pagrindas susijęs su SESV 118 straipsnio pirmos pastraipos ir 326 straipsnio pažeidimu bei ESS 20 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos pažeidimu. Pirmiausia Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika teigia, kad ginčijamu sprendimu pažeidžiamas SESV 326 straipsnis, nes šiuo sprendimu silpninama vidaus rinka bei ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda, kliudoma valstybių narių tarpusavio prekybai ir ši yra diskriminuojama, be to, iškreipiama konkurencija tarp jų.

25. Galiausiai pateikdamos šeštąją pagrindą Ispanijos Karalystė teigia, kad ginčijamu sprendimu pažeidžiami SESV 327 ir 328 straipsniai. Iš tikrųjų, viena vertus, pagal šį sprendimą ji turi atsisakyti EPK 65 straipsniu jai suteiktos teisės reikalauti patento aprašymo vertimo į ispanų kalbą, kad jis keltų teises pasekmes Ispanijoje, ir, kita vertus, pažeidžiama SESV 328 straipsnyje įtvirtinta tvirtesnio bendradarbiavimo atvirumo į šį bendradarbiavimą neįsitraukusioms valstybėms narėms sąlyga, nes pagal jį nustatyta vertimo tvarka, kurios Ispanijos Karalystė negali priimti.

A – *Pirminės pastabos*

26. Nuo tada, kai Amsterdamo sutartimi sukurta tvirtesnio bendradarbiavimo sistema, Teisingumo Teismo pirmą kartą prašoma išnagrinėti sprendimo leisti taip bendradarbiauti teisėtumą. Tuo tikslu Teisingumo Teismas, siekdamas patikrinti šio bendradarbiavimo teisėtumą, turi apibrėžti leidimo sąlygų laikymosi kontrolės ribas.

27. Mano manymu, ši kontrolė turi būti ribota. Iš tikrųjų, kaip pažymėjo generalinis advokatas F. G. Jacobs, „svarbu turėti omenyje Teisingumo Teismui suteiktą kontrolės įgaliojimą dėl Tarybos priimtų teisės aktų ribas. Šias ribas lemia pagrindinis valdžios galių pasidalijimo Bendrijose principas. Jei pagal Sutartį Tarybai suteikiami dideli teisėkūros įgaliojimai, Teisingumo Teismas neturi keisti Tarybos atlikto ekonominės padėties arba priimtų priemonių būtinybės ar tikslingumo vertinimo savuoju. Keisdamas šį vertinimą Teisingumo Teismas perimtų Tarybos teisėkūros funkciją primesdamas savo požiūrį į ekonominės politikos kryptis, kurią turi laikytis Bendrija“⁵.

5 — Žr. išvados byloje, kurioje priimtas 1997 m. liepos 17 d. Sprendimas *SAM Schiffahrt ir Stapf*, 23 punktą (C-248/95 ir C-249/95, Rink. p. I-4475).

28. Nagrinėjamu atveju teisę nustatyti tvirtesnę bendradarbiavimą turi Taryba, kuri suteikia leidimą remdamasi Komisijos pasiūlymu ir gavusi Parlamento pritarimą⁶. Vykstant šiai procedūrai šios institucijos turi remdamasi daugeliu elementų įvertinti tvirtesnio bendradarbiavimo pasekmes, pasverti įvairius atitinkamus interesus ir priimti politinius sprendimus, už kuriuos joms pačioms tenka atsakomybė. Būtent į tai atsižvelgdama Taryba vertina, ar tvirtesnis bendradarbiavimas yra tinkama priemonė pagal ESS 20 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą prisidėti prie Sąjungos tikslų įgyvendinimo, apsaugoti jos interesus ir stiprinti integracijos procesą.

29. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas visada pripažino didelę Sąjungos teisės aktų leidėjo diskreciją, susijusią su priemonių, kurių reikia imtis Sąjungos veiklos srityse, pobūdžiu ir apimtimi. Taigi Teisingumo Teismas apsiriboja patikrinimu, ar įgyvendindamas šią pasirinkimo laisvę Sąjungos teisės aktų leidėjas nepadarė akivaizdžios klaidos arba nepiktnaudžiavo įgaliojimais, arba ar jis akivaizdžiai neperžengė savo diskrecijos ribų⁷.

30. Taigi, mano manymu, ginčijamo sprendimo teisėtumo kontrolę Teisingumo Teismas turi atlikti atsižvelgdamas būtent į šiuos samprotavimus.

B – Dėl ieškinio pagrindo, susijusio su kompetencijos nustatyti tvirtesnę bendradarbiavimą siekiant sukurti bendrąjį patentą neturėjimu

1. Bylos šalių argumentai

31. Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika teigia, kad ginčijamu sprendimu pažeidžiama ESS 20 straipsnio 1 dalis. Iš tikrųjų jos mano, kad sritis, kurioje būtų tvirtčiau bendradarbiaujama ir kuri pagal ginčijamo sprendimo 9 konstatuojamąją dalį apibrėžta SESV 118 straipsnyje, yra ne Sąjungos ir valstybių narių pasidalijamosios kompetencijos, nustatytos SESV 4 straipsnyje, o išimtinės Sąjungos kompetencijos, nurodytos SESV 3 straipsnio 1 dalies b punkte, sritis, t. y. vidaus rinkai veikti būtinų konkurencijos taisyklių nustatymo sritis. Todėl, kadangi pagal ESS 20 straipsnio 1 dalį atmetama tvirtesnio bendradarbiavimo išimtinėi Sąjungos kompetencijai priklausančiose srityse galimybė, negalima nustatyti tvirtesnio bendradarbiavimo, susijusio su bendrojo patento sukūrimu.

32. Italijos Respublikos teigimu, SESV 3–6 straipsniuose pateikiama tik orientacinė Sąjungos kompetencijai priklausančių sričių klasifikacija. Tikroji kiekvienos kompetencijos apimtis turi būti nustatoma atsižvelgiant į Sutarčių nuostatas, susijusias su kiekviena sritimi, kaip patikslinama SESV 2 straipsnio 6 dalyje.

33. Be to, Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika tvirtina, kad SESV 118 straipsniu – nors jame daroma nuoroda į vidaus rinkos kūrimą ir veikimą, taip pat, nors jis yra trečiosios dalies VII antraštinės dalies, skirtos konkurencijos, mokesčių ir teisės aktų derinimo bendrosioms taisyklėms, 3 skyriuje, susijusiame su teisės aktų suderinimu, – Sąjungai suteikiama ne bendra derinimo kompetencija intelektinės nuosavybės teisių srityje, siekiant užtikrinti vienodą jų apsaugą vidaus rinkoje, o konkreti kompetencija įgyvendinti šias teises bei centralizuotas leidimo suteikimo, koordinavimo ir priežiūros sistemas Sąjungos lygiu. Taigi SESV 118 straipsnyje nurodyta sritis reiškia konkurencijos taisyklę, būtiną vidaus rinkai veikti, todėl sietiną su išimtinė SĄjungos kompetencija, nustatyta SESV 3 straipsnio 1 dalies b punkte.

6 — Žr. SESV 329 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą.

7 — Žr., be kita, ko, 1975 m. kovo 18 d. Sprendimo *Deuka* (78/74, Rink. p. 421) 9 punktą; 1988 m. gegužės 17 d. Sprendimo *Erpelding* (84/87, Rink. p. 2647) 27 punktą; 1996 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Fattoria autonoma tabacchi ir kt.* (C-254/94, C-255/94 ir C-269/94, Rink. p. I-4235) 56 punktą, 1997 m. liepos 17 d. Sprendimo *National Farmers' Union ir kt.* (C-354/95, Rink. p. I-4559) 50 punktą ir 2004 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Swedish Match* (C-210/03, Rink. p. I-11893) 48 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką. Taip pat šiuo klausimu žr. 2009 m. spalio 15 d. Sprendimo *Enviro Tech (Europe)* (C-425/08, Rink. p. I-10035) 47 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

34. Ispanijos Karalystė priduria, kad atsižvelgiant į tai, jog patentu patvirtinamos išimtinės teisės, kurių negali turėti kitas asmuo, patento turėtoji suteikiamas monopolis, todėl ribojama laisva konkurencija ir laisvas prekių bei paslaugų judėjimas. Taigi tuo remiantis galima įrodyti, kad bendrojo patento kūrimas susijęs su konkurencijos taisyklių, būtinų vidaus rinkai veikti, nustatymu.

35. Galiausiai Italijos Respublika teigia, kad naujos teisinės formos sukūrimas Sąjungos lygiu, kaip nustatyta SESV 118 straipsnyje, nepatenka į valstybių narių kompetencijos sritį. Grįsdama šį argumentą Italijos Respublika aiškina, kad manyti, jog tvirtesnis bendradarbiavimas gali būti nustatytas remiantis SESV 118 straipsniu, reiškia pripažinti, kad vienu metu Sąjungos teritorijoje gali egzistuoti keli europiniai instrumentai. Taigi ši nuostata, kuria siekiama užtikrinti vieno instrumento, galinčio garantuoti vienodą intelektinės nuosavybės teisių apsaugą Sąjungoje, buvimą, taptų visiškai neveiksminga. Ši analizė įrodo, kad SESV 118 straipsnyje nurodyta sritis priskirtina išimtinai Sąjungos kompetencijai.

36. Taryba pažymi, kad intelektinės nuosavybės teisių apsaugos taisyklės susijusios su vidaus rinka ir kad šioje srityje pagal SESV 4 straipsnio 2 dalies a punktą Sąjunga turi pasidalijamąją kompetenciją. Tačiau SESV 118 straipsnyje aiškiai minimas vidaus rinkos kūrimas ir veikimas, taigi sritis, kuri pagal ginčijamą sprendimą yra susijusi su tvirtesniu bendradarbiavimu, priklauso pasidalijamajai Sąjungos ir valstybių narių kompetencijai.

37. Be to, Taryba mano, kad Sąjungos išimtinę kompetenciją lemia ne Sąjungos priimtų priemonių pobūdis – t. y. suderinimo priemonė, europinio instrumento įdiegimas ar tarptautinės sutarties sudarymas, – o sritis, su kuria susijusios šios priemonės.

38. Taryba taip pat pažymi, kad SESV trečiosios dalies VII antraštinę dalį „Konkurencijos, mokesčių ir teisės aktų derinimo bendrosios taisyklės“ sudaro trys skyriai: 1 skyrius – „Konkurencijos taisyklės“, 2 skyrius – „Mokesčių nuostatos“ ir 3 skyrius – „Teisės aktų suderinimas“, kuriame yra 118 straipsnis. Be to, Taryba konstatuoja, kad 1 skyriuje „Konkurencijos taisyklės“ nenurodytas joks teisinis pagrindas intelektinės nuosavybės instrumentams nustatyti. Todėl šių instrumentų sukūrimas, kaip numatyta pagal tvirtesnį bendradarbiavimą, susijęs tik su vidaus rinka, o tai yra Sąjungos ir valstybių narių pasidalijamosios kompetencijos sritis.

39. Tarybos reikalavimus palaikančios į bylą įstojusios šalys visiškai pritaria jos argumentams. Komisija ir Jungtinė Karalystė pirmiausia mano, kad Italijos Respublika painioja Sąjungai suteiktos kompetencijos *pobūdį* ir *priemones*, numatytas šiai kompetencijai įgyvendinti. Komisija šiuo klausimu teigia, kad aplinkybė, jog priemonę, kaip antai bendrasis patentas, gali priimti tik Sąjunga, nebūtinai reiškia išimtinę kompetenciją. Kalbama tik apie tai, ar atitinkamoje srityje valstybės narės išlaiko veiksmų laisvę, ar suteikia vien Sąjungai teisėkūros ir privalomųjų teisės aktų priėmimo įgaliojimus.

2. Mano vertinimas

40. Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika remiasi Sąjungos ir valstybių narių pasidalijamosios kompetencijos nustatyti tvirtesnį bendradarbiavimą kuriant bendrąjį patentą nebuvimu. Jos iš esmės mano, kad tokio patento kūrimas patenka į Sąjungos išimtinės kompetencijos sritį, nes yra konkurencijos taisyklių, būtinų vidaus rinkai veikti, dalis.

41. Šis vertinimas man nepriimtinas dėl toliau pateikiamų priežasčių.

42. Iki Lisabonos sutarties ankstesnių Sutarčių rengėjai neskyrė didelio dėmesio kompetencijos pasidalijimo tarp Sąjungos ir valstybių narių klausimui. Buvo nebent nurodoma, kad Bendrija veikia paisydama jai suteiktos kompetencijos ribų ir atsižvelgdama į tikslus, kurių pagal Sutartis ji turi siekti, ir kad srityse, kurios nepriskiriamos jos išimtinėi kompetencijai, Bendrija pagal subsidarumo principą ima veikti tik jei – ir tiek, kiek – valstybės narės negali deramai įgyvendinti numatytais veiksmais siekiamų tikslų.

43. 2000 m. Nicoje ir 2001 m. Lakene vykusiuose Europos Vadovų Tarybos susitikimuose valstybės narės aiškiai išdėstė pageidavimą, kad būtų aiškiau nustatytas kompetencijos pasidalijimas tarp Sąjungos ir valstybių narių⁸. Lakeno deklaracijoje dėl Europos Sąjungos ateities⁹ Europos Vadovų Taryba, pateikusi šią temą kaip vieną iš keturių plačių diskusijos temų, buvo tos nuomonės, kad reikia aiškiau nustatyti kompetencijos pasidalijimą tarp Sąjungos ir valstybių narių, jį padaryti paprastesnį ir pritaikyti atsižvelgiant į naujus Sąjungai kilusius iššūkius. Toliau Europos Vadovų Taryba nurodė, kad pirma keltinų klausimų grupė susijusi su tuo, kaip padaryti šį pasidalijimą skaidresnį. Tuo tikslu ji išklė klausimą, ar įmanoma nustatyti aiškesnį skirtumą tarp trijų kompetencijos rūšių, t. y. tarp Sąjungos išimtinės kompetencijos, valstybių narių kompetencijos ir Sąjungos ir šių valstybių pasidalijamosios kompetencijos¹⁰.

44. Šis siekis įgyja konkrečią išraišką vėliau, Lisabonos sutartyje, kurioje nustatomos tikros kompetencijos kategorijos aiškiai padalijant ją tarp Sąjungos ir valstybių narių¹¹ pagal suteikimo principą¹². Taigi SESV 1 straipsnyje nurodyta, kad „ši Sutartis nustato Sąjungos veikimą ir apibrėžia jos kompetencijos sritis bei naudojimosi ja apimtį ir būdus“. Šiuo atžvilgiu minėtos sutarties I antraštinė dalis yra visiškai vienareikšmiška, nes pavadinta „Sąjungos kompetencijos kategorijos ir sritys“. Šioje antraštinėje dalyje esančio 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „kai Sutartys konkrečioje srityje suteikia Sąjungai išimtinę kompetenciją, tik Sąjunga gali priimti teisiškai privalomus aktus“.

45. Šios sritys išvardytos SESV 3 straipsnio 1 dalyje, kurioje, be kita ko, nurodytas konkurencijos taisyklių, būtinų vidaus rinkai veikti, nustatymas.

46. Minėtoje SESV pirmosios dalies I antraštinėje dalyje esančio 4 straipsnio 2 dalyje nurodytos pagrindinės sritys, kuriose Sąjunga ir valstybės narės turi pasidalijamąją kompetenciją. Pagal šios nuostatos a punktą vidaus rinka yra viena šių sričių.

47. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, aišku, kad išimtinis ar pasidalijamasis kompetencijos pobūdis priklauso ne nuo to – priešingai, nei tvirtina Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika, – ar vien Sąjunga turi teisę priimti priemonę, turinčią poveikį visoje Sąjungos teritorijoje, o nuo srities, su kuria susijusi numatoma priemonė.

48. Šiuo klausimu, priešingai, nei teigia Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika, manau, kad SESV pateiktas išsamus, o ne tiesiog orientacinis Sąjungos išimtinės kompetencijos sričių sąrašas.

49. Iš tikrųjų palyginus SESV 4 straipsnio 2 dalies ir 3 straipsnio 1 dalies formuluotes matyti, kad išimtinėi Sąjungos kompetencijai priskiriamos tik pastarojoje dalyje išvardytos sritys. SESV 3 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad „Sąjunga turi išimtinę kompetenciją *šiose srityse*“¹³, o 4 straipsnio 2 dalyje, kurioje nurodytos sritys, kur Sąjunga dalijasi kompetencija su valstybėmis narėmis, nustatyta, kad

8 — Šiuo klausimu žr. 2002 m. gegužės 15 d. Prezidiumo pranešimą dėl kompetencijos pasidalijimo tarp Europos Sąjungos ir valstybių narių – Dabartinė sistema, problemos ir galimi sprendimai (CONV 47/02). Sprendžiant šios kompetencijos pasidalijimo klausimą pirmiausia reikėjo atsakyti į kritiką, kurią išsakė pačios valstybės narės, manančios, kad Sąjunga vienoje srityse turėtų veikti mažiau, o kitose – daugiau (1 punktą).

9 — 2001 m. gruodžio 15 d. priimta deklaracija.

10 — Taip pat žr. prie Nicos sutarties pridėtą deklaraciją Nr. 23 dėl Europos Sąjungos ateities.

11 — Šiuo klausimu žr. M. Blanquet „Compétences de l'Union“, *Jurisclasseur Europe* Nr. 170.

12 — Žr. ESS 5 straipsnio 1 dalį.

13 — Išskirta mano.

„pasidalijamajai Sąjungos ir valstybių narių kompetencijai priskiriamos *šios pagrindinės sritys*¹⁴“. Iš pastarojo sakinio matyti, kad SESV rengėjai į jos 4 straipsnio 2 dalyje pateiktą sąrašą įtraukė ne visas atitinkamas sritis, bet sutelkė dėmesį tik į pagrindines sritis. Toks tikslas neatsispindi SESV 3 straipsnio 1 dalyje.

50. Šią analizę patvirtina ir SESV 4 straipsnio 1 dalis, nes joje nustatyta, kad „Sąjunga dalijasi kompetencija su valstybėmis narėmis, kai Sutartys jai suteikia kompetenciją, nesusijusią su [SESV] 3 ir 6 straipsniuose nurodytomis sritimis“. Kompetencija gali būti laikoma pasidalijamąja, kai ji nėra išimtinė, todėl išimtinė kompetencija turi būti aiškiai apibrėžta.

51. Be to, išsamus sričių, priklausančių išimtinai Sąjungos kompetencijai, sąrašo pobūdis, mano manymu, atitinka ESS 5 straipsnyje įtvirtintą suteikimo principą. Pagal šį principą Sąjunga veikia tik neperžengdama kompetencijos, kurią jai pagal Sutartis suteikė valstybės narės, ribų, o visą Sąjungai nesuteiktą kompetenciją turi valstybės narės.

52. Be to, ši analizė atitinka Sutarčių rengėjų siekį aiškiau nustatyti kompetencijos pasidalijimą tarp Sąjungos ir valstybių narių, kaip minėta šios išvados 42–44 punktuose.

53. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siekiant nustatyti, ar bendrojo patento kūrimas, numatytas SESV 118 straipsnyje, priklauso išimtinai Sąjungos kompetencijai, ar pasidalijamajai Sąjungos ir valstybių narių kompetencijai, reikia nustatyti sritį, kuriai priklauso tokio instrumento įdiegimas.

54. Mano manymu, tiesiog skaitant šią nuostatą nekyla abejonių, kad europinio intelektinės nuosavybės instrumento įdiegimas priklauso vidaus rinkai. Iš tikrųjų minėtos nuostatos formuluotė man atrodo vienareikšmiška, nes pagal ją šis instrumentas turi būti diegiamas būtent „kuriant vidaus rinką ar jai veikiant“.

55. Be to, neginčijama, kad intelektinės nuosavybės suvienodinimas turi didelę reikšmę pagrindinių vidaus rinkos principų laikymuisi. Taip pat akivaizdu, kad Sąjungos teisės aktų leidėjo tikslas priimant su intelektine nuosavybe susijusius teisės aktus visada buvo vidaus rinkos kūrimas ar sklandus jos veikimas¹⁵. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas sprendime, kuriame aptariamos faktinės aplinkybės yra susijusios su išradimų, daromų naudojant žmogaus embrionines kamienines ląsteles, patentabilumu, nurodė, kad dėl skirtumų, susijusių su sąvokos apibrėžtimi, gali kilti grėsmė sklandžiam vidaus rinkos veikimui, kurio siekiama Direktyva 98/44¹⁶.

56. Taigi diegiant bendrąjį patentą, mano manymu, siekiama Sutartyse numatytų tikslų, kaip antai nurodytieji ESS 3 straipsnio 3 dalyje ir SESV 26 straipsnyje, t. y. vidaus rinkos kūrimo ir sklandaus jos veikimo.

57. Tačiau Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika tvirtina, kad nors tokio patento kūrimas iš tikrųjų reikalingas, kad sklandžiai veiktų vidaus rinką, vis dėlto faktiškai jis patenka į konkurencijos taisyklių nustatymo sritį, taigi sietinas su išimtinė Sąjungos kompetencija pagal SESV 3 straipsnio 1 dalies b punktą. Šiam argumentui negaliu pritarti.

14 — Taip pat išskirta mano.

15 — Žr., be kita ko, 1998 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/44/EB dėl teisinės biotechnologinių išradimų apsaugos (OL L 213, p. 13; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 20 t., p. 395) 5 konstatuojamąją dalį; 2001 m. gruodžio 12 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 6/2002 dėl Bendrijos dizaino (OL L 3, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 27 t., p. 142) 4 konstatuojamąją dalį ir 2001 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo (OL L 167, p. 10; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 230 ir klaidų ištaisymas OL L 314, 2008 11 25, p. 16) 1 ir 3 konstatuojamąsias dalis.

16 — Žr. 2011 m. spalio 18 d. Sprendimo *Brüstle* (C-34/10, Rink. p. I-9821) 27 ir 28 punktus.

58. Pagal SESV 2 straipsnio 6 dalį naudojimosi Sąjungos kompetencija apimtis ir būdai apibrėžti Sutarčių nuostatose, skirtose kiekvienai konkrečiai sričiai. Taigi siekiant nustatyti tikslų kokios nors srities turinį reikia remtis atitinkamomis SESV nuostatomis. Konkurencijos taisyklėms, kaip antai minimos SESV 3 straipsnio 1 dalies b punkte, yra skirti SESV 101–109 straipsniai.

59. Šios taisyklės nustatytos SESV. Iš tikrųjų šios sutarties trečiosios dalies VII antraštinė dalis skirta konkurencijos, mokesčių ir teisės aktų derinimo bendrosioms taisyklėms. Šios antraštinės dalies 1 skyrius „Konkurencijos taisyklės“ padalintas į du skirsnius, kurių pirmasis skirtas įmonėms taikomoms taisyklėms, o antrasis – valstybių teikiamai pagalbai. Taigi konkurencijos taisyklėms priskiriamos įmonėms skirtos taisyklės ir taisyklės, susijusios su valstybių narių veiksmis, kuriais šios įmonės remiamos teikiant valstybės pagalbą. Reikia konstatuoti, kad SESV 101–109 straipsniuose visai neužsimenama apie intelektinės nuosavybės instrumento įdiegimą.

60. Neginčiju Ispanijos Karalystės nurodytos aplinkybės, kad apskritai intelektinė nuosavybė ir konkrečiai patentas, atsižvelgiant į jų pobūdį, suteikia jų turėtojų monopolį, kuris veikia konkurenciją. Be to, Teisingumo Teismas dėl Bendrijos prekių ženklo yra pripažinęs, kad jis atlieka esminio neiškreiptos konkurencijos sistemos, kurią siekiama nustatyti SESV, elemento funkciją¹⁷. Iš tikrųjų teisės, kylančios iš patento nuosavybės, gali paveikti prekybą prekėmis ir paslaugomis bei konkurencinius santykius vidaus rinkoje. Tačiau aplinkybės, kad teisinis instrumentas, kaip antai bendrasis patentas, gali turėti poveikį vidaus rinkai, nepakanka, kad jis būtų laikomas instrumentu, kuriam taikomos konkurencijos taisyklės, kaip tai suprantama pagal pirminę teisę, konkrečiau kalbant – pagal SESV 3 straipsnio 1 dalies b punktą.

61. Galiausiai, Italijos Respublikos teigimu, bendrojo patento kūrimas reiškia ne valstybių narių nacionalinės teisės aktų derinimą ar vienodinimą, kaip leistų manyti SESV skyrius, kuriame yra 118 straipsnis, o naujo Europos teisinio instrumento, prisidedančio prie esamų nacionalinių instrumentų, įdiegimą. Todėl, kadangi iš tikrųjų Sąjunga vienintelė turi teisę priimti priemones dėl bendrojo patento kūrimo, keliančias pasekmes visoje valstybių narių teritorijoje, toks kūrimas būtinai priklauso išimtinai Sąjungos kompetencijai.

62. Mano manymu, ši aplinkybė nesvarbi siekiant nustatyti Sąjungos kompetenciją. ESS 5 straipsnio 3 dalyje pagal subsidiarumo principą nustatyta, kad tose srityse, kurios nepriklauso išimtinai Sąjungos kompetencijai – taigi pasidalijamosios kompetencijos srityse, – Sąjunga ima veikti tik jei – ir tiek, kiek – numatytais veiksmais siekiamų tikslų valstybės narės negali deramai įgyvendinti ir jie gali būti geriau įgyvendinti Sąjungos lygiu. Taigi tai, kad valstybės narės negali pasiekti numatytų tikslų, nereiškia, kad kalbama apie išimtinę kompetenciją.

63. Tiesa, man gali būti paprieštarauta remiantis 2006 m. gegužės 2 d. Sprendimu *Parlamentas prieš Tarybą*¹⁸, kuriame Teisingumo Teismas pripažino, kad naujos teisinės formos kūrimas Sąjungos lygiu reiškia ne valstybių narių nacionalinės teisės aktų derinimą, o už šiuos aktus viršesnės formos įdiegimą, todėl SESV 114 straipsniu kaip teisiniu pagrindu remtis negalima¹⁹.

64. Tačiau man atrodo, kad reikia atsižvelgti į šio sprendimo kontekstą. Byloje, kurioje priimtas minėtas sprendimas, reikėjo nustatyti tinkamą teisinį pagrindą, kuriuo remiantis galima buvo sukurti naują Europos kooperatinės bendrovės formą, nes jokia Sutarties nuostata konkretus teisinis pagrindas tam nesuteikiamas. Teisingumo Teismas priminė, kad 1994 m. lapkričio 15 d. Nuomonėje 1/94²⁰ jis pripažino galimybę diegiant naujus intelektinės nuosavybės instrumentus remtis SESV 352 straipsniu, nes SESV 114 straipsnis tam netinkamas atsižvelgiant į tai, kad jis skirtas teisės aktams vienodinti,

17 — Žr. 2007 m. balandžio 26 d. Sprendimo *Alcon prieš OHMI* (C-412/05 P, Rink. p. I-3569) 54 punktą ir 2010 m. rugsėjo 14 d. Sprendimo *Lego Juris prieš OHMI* (C-48/09 P, Rink. p. I-8403) 38 punktą.

18 — C-436/03, Rink. p. I-3733.

19 — 36–44 punktai.

20 — Rink. p. I-5267.

taigi susijęs ne su naujo intelektualinės nuosavybės instrumento diegimu, o su derinimu²¹. Remdamasis tuo Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad SESV 114 straipsnis negali būti tinkamas teisinis pagrindas priimti reglamentą, kuriuo sukuriamą naują Europos kooperatinės bendrovės teisinę formą, bet kuris teisingai priimtas remiantis SESV 352 straipsniu, nes šio reglamento, pagal kurį lieka nepakeistos įvairios galiojančios nacionalinės teisės nuostatos, tikslu laikytinas ne kooperatinėms bendrovėms taikomos valstybių narių teisės suderinimas, o naujos kooperatinės bendrovės formos, viršesnės už nacionalines formas, sukūrimas.

65. Mano manymu, iš minėto Sprendimo *Parlamentas prieš Tarybą* negalima daryti išvados, kad intelektualinės nuosavybės instrumentų diegimas nepatenka į Sąjungos ir valstybių narių pasidalijamosios kompetencijos sritį. Iš tikrųjų byloje, kurioje priimtas šis sprendimas, reikėjo nustatyti, koks teisinis pagrindas, nesant nustatyto konkretaus pagrindo, tarp SESV 114 ir 352 straipsnių yra tinkamas Europos kooperatinei bendrovei sukurti.

66. Tačiau nagrinėjamųjų bylų atveju taip nėra. Įsigaliojus Lisabonos sutarčiai pagal SESV 118 straipsnį suteikiamas tinkamas teisinis pagrindas diegti intelektualinės nuosavybės instrumentus ir šioje nuostatoje daroma aiški nuoroda į vidaus rinkos kūrimą ir veikimą, o tai yra Sąjungos ir valstybių narių pasidalijamosios kompetencijos sritis.

67. Atsižvelgdamas į visa tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui ieškinio pagrindą, susijusį su kompetencijos nustatyti tvirtesnę bendradarbiavimą siekiant sukurti bendrąjį patentą neturėjimu, atmesti kaip nepagrįstą.

C – Dėl ieškinio pagrindo, susijusio su piktnaudžiavimu įgaliojimais

1. Bylos šalių argumentai

68. Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika mano, kad tvirtesnis bendradarbiavimas, leidžiamas pagal ginčijamą sprendimą, buvo nustatytas siekiant pašalinti jas iš derybų dėl bendrojo patento ir jo vertimo tvarkos ir šias derybas užbaigti. Jų manymu, Taryba, užuot siekusi integracijos – kurios turi būti siekiama pagal tvirtesnio bendradarbiavimo sistemą, – pasirinko pašalinimo išeitį.

69. Be to, Italijos Respublika teigia, kad ginčijamas sprendimas priimtas siekiant apeiti vieningo balsavimo taisyklę, nustatytą SESV 118 straipsnio antroje pastraipoje, susijusioje su europiniams intelektualinės nuosavybės instrumentams taikoma vertimo tvarka. Taigi tvirtesnio bendradarbiavimo, leidžiamo pagal šį sprendimą, pasekmė ta, kad arba atmetama galimybė sukurti bendrą Europos patentą, nes šis patentas turi poveikį tik tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių teritorijose, arba Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika verčiamos pasirinkti vertimo tvarką, kuri joms nepriimtina. Be to, Italijos Respublika tvirtina, kad dėl nurodyto įgaliojimų viršijimo buvo nepaisyta SESV 118 straipsnio antros pastraipos esmės, o tai reiškia, kad buvo pažeista SESV 326 straipsnio pirmą pastraipą, kurioje nustatyta, kad tvirčiau bendradarbiaujant laikomasi Sutarčių ir Sąjungos teisės.

70. Be to, Ispanijos Karalystė aiškina, kad, kiek tai susiję su ja, netrūksta nei pasirengimo, nei politinės valios vykdyti pareigas ir įgaliojimus, tenkančius pagal bendrojo patento sistemą. Neįveikiama kliūtis Ispanijos Karalystei buvo tik vertimo tvarka, nes ji nebuvo pasirengusi priimti Komisijos siūlomos tvarkos. Taigi ginčijamo sprendimo pasekmė vien ta, kad Ispanijos Karalystė pašalinama iš derybų šiuo klausimu ir ši kliūtis apeinama.

²¹ — 59 punktas.

71. Galiausiai Ispanijos Karalystė mano, kad tvirtesnis bendradarbiavimas, leidžiamas pagal ginčijamą sprendimą, iš tikrųjų yra specialus susitarimas, kaip tai suprantama pagal EPK 142 straipsnį. Pagal šią nuostatą „Susitariančiųjų Valstybių grupė, specialiu susitarimu numačiusi, kad toms valstybėms išduotas Europos patentas galioja visoje jų teritorijoje, gali nustatyti, kad visoms toms valstybėms Europos patentą galima išduoti tik kaip bendrą patentą“. Ispanijos Karalystės teigimu, sistema, nustatyta tarptautinės teisės akte, nagrinėjamu atveju – EPK, yra įtraukta į Sąjungos teisę ir pateikta kaip tvirtesnis bendradarbiavimas. Taigi pastarasis yra panaudotas kitais nei Sutartyse nubrėžtieji tikslais.

72. Taryba pirmiausia mano, kad tai, jog Ispanijos Karalystė tvirčiau nebendradarbiauja, yra ne kas kita kaip jos pačios sprendimo pasekmė ir kad Taryba savo ruožtu visiškai nesiekė atskirti Ispanijos Karalystės ir Italijos Respublikos nuo šio bendradarbiavimo. Taryba patikslina, kad pagal ginčijamo sprendimo 16 konstatuojamąją dalį abi šios valstybės narės bet kuriuo momentu gali pradėti taip bendradarbiauti.

73. Taryba taip pat pažymi, kad tvirtesnis bendradarbiavimas kaip tik ir nustatomas tada, kai neįmanoma pasiekti susitarimo su visomis valstybėmis narėmis. Taigi juo nesiekama tam tikrų valstybių narių atskirti. Be to, Taryba pabrėžia, kad tvirtesnio bendradarbiavimo nustatymui visiškai neprivalo pritarti visos valstybės narės, išskyrus išimtį, aiškiai nustatytą Sutartyse, pirmiausia, pagal SESV 329 straipsnio 2 dalį, kai tvirtesnis bendradarbiavimas yra susijęs su bendros užsienio ir saugumo politikos sritimi.

74. Dėl argumento, kad ginčijamu sprendimu apeinama SESV 118 straipsnio antroje pastraipoje nustatyta vieningo balsavimo taisyklė, Taryba mano, jog aplinkybė, kad reikia tik tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių balsų vieningumo – tai būtina pasekmė, numatyta Sutartyse nustatant tokį bendradarbiavimą, pirmiausia SESV 330 straipsnyje, kuriame nurodyta, kad kai sprendimai priimami vieningai, atsižvelgiama tik į tvirtesniame bendradarbiavime dalyvaujančių valstybių narių atstovų balsus.

75. Dėl argumento, kad ginčijamu sprendimu apeinamas EPK 142 straipsnis, Taryba pirmiausia pažymi, kad šiame sprendime ši nuostata neminima. Todėl šiuo argumentu negali būti ginčijamas minėto sprendimo teisėtumas. Bet kuriuo atveju Taryba mano, kad nėra jokių duomenų, kurie leistų konstatuoti, kad ginčijamas sprendimas priimtas tik ar bent jau iš esmės siekiant kitų nei nurodytieji tikslų, kaip tai suprantama pagal Teisingumo Teismo praktiką, susijusią su piktnaudžiavimu įgaliojimais.

76. Valstybės narės, Komisija ir Parlamentas, įstoję į bylą palaikyti Tarybos reikalavimus, pritaria šiems argumentams. Pirmiausia Nyderlandų Karalystė ir Švedijos Karalystė primena, kad derybos siekiant galutinio susitarimo dėl bendrojo patento tęsėsi ilgai ir nebuvo sėkmingos. Paaiškęjus, kad tokio susitarimo pasiekti neįmanoma, numatyta pasitelkti tvirtesnio bendradarbiavimo mechanizmą. Taigi siekta ne atskirti Ispanijos Karalystę ir Italijos Respubliką, o pagerinti integraciją šioje srityje.

77. Be to, Prancūzijos Respublika pažymi, kad galimybė nustatyti tvirtesnį bendradarbiavimą srityje, kurioje Taryba sprendžia vieningai, aiškiai matyti iš SESV 333 straipsnio 1 dalies, kurioje nurodyta, kad „kai Sutarčių nuostata, kuri gali būti taikoma tvirtesniame bendradarbiavime, nustatoma, kad Taryba sprendžia vieningai, Taryba, sprendama vieningai pagal 330 straipsnyje nustatytą tvarką, gali priimti sprendimą, kuriame numatoma, kad ji spęs kvalifikuota balsų dauguma“.

78. Be to, Čekijos Respublika pabrėžia, kad tvirtesnis bendradarbiavimas leidžia suinteresuotoms valstybėms narėms, nepaisant blokuojančios mažumos, bendradarbiauti konkrečioje srityje. Šios valstybės narės teigimu, tai yra subalansuotas sprendimas, kai konkrečioje srityje neįmanoma pasiekti susitarimo. Šiuo atžvilgiu Nyderlandų Karalystė teigia, kad tvirtesnio bendradarbiavimo mechanizmo tikslas *in fine* yra ne visų valstybių narių bendradarbiavimas, o glaudesnės integracijos ir tvirtesnio bendradarbiavimo tarp to pageidaujančių valstybių narių įgyvendinimas.

79. Galiausiai atsakyme į Italijos Respublikos argumentą, kad tvirtesnis bendradarbiavimas negali būti nustatytas, jei valstybės narės, kurios nusprendžia į jį neįsitraukti, iš esmės yra suinteresuotos ir pageidauja dalyvauti atitinkamoje srityje vykstančiame teisėkūros procese, Komisija teigia, kad jei būtų pripažinta, jog paprastų pageidavimo dalyvauti integracijos projekte pareiškimų pakanka, kad būtų užkirstas kelias pasinaudoti tvirtesnio bendradarbiavimo mechanizmu, tai iš esmės reikštų pripažinti veto teisę visoms valstybėms narėms.

2. Mano vertinimas

80. Pagal nusistovėjusią teismo praktiką teisės aktas laikomas priimtu piktnaudžiaujant įgaliojimais tik tada, jei remiantis objektyviais, tinkamais ir suderinamais įrodymais paaiškėja, kad jis priimtas tik ar bent jau iš esmės siekiant kitų nei nurodytieji tikslų arba norint išvengti SESV specialiai numatytos konkrečiu atveju taikytinos procedūros²².

81. Kaip Taryba ir valstybės narės, Komisija ir Parlamentas, įstoję į bylą palaikyti Tarybos reikalavimus, nemanau, kad ginčijamas sprendimas priimtas piktnaudžiaujant įgaliojimais.

82. Pagal ESS 20 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą tvirtesniu bendradarbiavimu siekiama prisidėti prie Sąjungos tikslų įgyvendinimo, apsaugoti jos interesus ir stiprinti jos integracijos procesą. Įdiegti tvirtesnio bendradarbiavimo sistemą paskatino vis didėjantys valstybių narių pozicijų skirtumai ir jų specifiniai interesai ar poreikiai²³. Šia sistema siekiama sudaryti galimybę valstybių narių grupei bendradarbiauti Sąjungoje, o ne už jos ribų, ir paraginti jas tai daryti²⁴, kai nustatoma, kad tikslų, siekiamų šiuo bendradarbiavimu, visa Sąjunga negali pasiekti. Kitaip tariant, tvirtesnis bendradarbiavimas – tai būdas valstybių narių grupei, norinčiai siekti pažangos tam tikroje srityje, įveikti blokavimą, kartu nepažeidžiant Sąjungos institucinės sistemos ir vykdant Sutartyse nustatytas sąlygas.

83. Taigi vien aplinkybė, kad nustačius tvirtesnę bendradarbiavimą kuriant bendrąjį patentą tam tikros valstybės narės tampa „atskirtos“, nes nenorėjo įsitraukti į šį bendradarbiavimą, nėra įrodymas, kad Taryba piktnaudžiavo įgaliojimais leisdama pradėti minėtą bendradarbiavimą. Tai ir yra pati tvirtesnio bendradarbiavimo sistemos esmė, tačiau tas „atskyrimas“ nėra negrįžtamojo pobūdžio, nes pagal SESV 328 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą į tvirtesnę bendradarbiavimą bet kuriuo momentu gali įsitraukti bet kuri valstybė narė ir net skatinama, kad taip padarytų kuo daugiau valstybių narių²⁵.

84. Taip pat nemanau, kad Taryba, nustačiusi tvirtesnę bendradarbiavimą, siekė apeiti SESV 118 straipsnio antroje pastraipoje nustatytą vieningo balsavimo taisyklę.

85. Iš tikrųjų, viena vertus, priminsiu, kad tvirtesnio bendradarbiavimo sistema buvo nustatyta siekiant valstybių narių grupei įveikti blokavimą konkrečioje srityje. Tačiau savaime suprantama, kad toks blokavimas pirmiausia gali būti srityse, kuriose reikia Tarybos balsų vieningumo. Todėl, iš pradžių konstatavusi, kad nėra vieningumo dėl bendrojo patento vertimo tvarkos, ir paskui nusprendusi įveikti šį blokavimą nustatydama tvirtesnę bendradarbiavimą, Taryba tik pasinaudojo pagal Sutarčių nuostatas turima priemone.

22 — Žr., be kita ko, 2006 m. rugsėjo 7 d. Sprendimo *Ispanija prieš Tarybą* (C-310/04, Rink. p. I-7285) 69 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir 2008 m. gegužės 15 d. Sprendimo *Ispanija prieš Tarybą* (C-442/04, Rink. p. I-3517) 49 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

23 — Žr. 2003 m. gegužės 14 d. Prezidiumo pranešimą dėl tvirtesnio bendradarbiavimo (CONV 723/03), prieinamą interneto adresu: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs_all/committees/conv/20030520/723000fr.pdf, p. 10.

24 — Ten pat.

25 — SESV 328 straipsnio 1 dalies antra pastraipa.

86. Kita vertus, patikslintina, kad SESV aiškiai nustatyta, jog balsavimo taisyklės yra perkeliomos ir taikomos visoms tvirtesniame bendradarbiavime dalyvaujančioms valstybėms narėms. SESV 330 straipsnio pirmoje ir antroje pastraipose nurodyta, kad visi Tarybos nariai gali dalyvauti svarstymuose, tačiau balsuoja tik Tarybos nariai, atstovaujantys tvirčiau bendradarbiaujančioms valstybėms narėms, ir kad priimant sprendimus vieningai atsižvelgiama tik į tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių atstovų balsus. Taigi sprendimų priėmimo procedūra ir balsavimo taisyklės priklauso nuo srities, su kuria susijęs tvirtesnis bendradarbiavimas. Nagrinėjamu atveju bendrojo patento vertimo tvarka pagal SESV 118 straipsnio antrą pastraipą turi būti nustatyta vieningai balsuojant tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių atstovams²⁶.

87. Galiausiai Ispanijos Karalystė mano, kad ginčijamas sprendimas priimtas piktnaudžiaujant įgaliojimais, nes nustatant tvirtesnį bendradarbiavimą iš tikrųjų siekta Sąjungos teisės akto forma priimti tarptautinei teisei priskirtiną priemonę, taigi, šios valstybės narės teigimu, ginčijamo sprendimo pasekmė ta, kad apeinamos EPK 142 straipsnio nuostatos. Tam pagrįsti ji nurodo 2011 m. balandžio 13 d. Komisijos pasiūlyto reglamento, kuriuo užtikrinamas tvirtesnis bendradarbiavimas kuriant bendrą patentinę apsaugą, 1 straipsnį, kuriame numatyta, kad šis reglamentas yra specialus susitarimas, kaip tai suprantama pagal EPK 142 straipsnį.

88. Kaip pažymėjo Prancūzijos Respublika, šiuo argumentu iš tikrųjų siekiama sukelti abejonių dėl būsimo reglamento, kuriuo užtikrinamas tvirtesnis bendradarbiavimas, o ne ginčijamo sprendimo teisėtumo.

89. Bet kuriuo atveju nežinau, kaip minėtu argumentu būtų galima įrodyti, kad Taryba siekė kitų nei ginčijamame sprendime nurodytieji tikslai.

90. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, manau, kad nėra objektyvių, tinkamų ir suderinamų duomenų, kuriais remiantis būtų galima įrodyti, kad ginčijamas sprendimas priimtas siekiant kitų nei nurodytieji tikslai arba norint išvengti Sutartyse specialiai numatytos procedūros.

91. Todėl manau, kad ieškinio pagrindą, susijusį su piktnaudžiavimu įgaliojimais, reikia atmesti kaip nepagrįstą.

D – Dėl ieškinio pagrindo, susijusio su Sąjungos teisminės sistemos pažeidimu

1. Bylos šalių argumentai

92. Ispanijos Karalystė teigia, kad ginčijamame sprendime turėjo būti numatytas bendrajam patentui taikytinos teisminės tvarkos sukūrimas. Šiuo klausimu ji pažymi, kad Teisingumo Teismas savo 2011 m. kovo 8 d. nuomonėje²⁷ priminė, jog Sąjungos teisminę sistemą sudaro išsami teisių gynimo priemonių ir procedūrų sistema, skirta užtikrinti institucijų aktų teisėtumo priežiūrą²⁸. Todėl Ispanijos Karalystė mano, kad naujų instrumentų įdiegimas pagal Sąjungos teisę nenumatant teisių gynimo priemonių ir procedūrų, užtikrinančių šių instrumentų teisėtumo priežiūrą, prieštarauja Sutarčių rengėjų sukurtai ir teismo praktikoje nustatyta Sąjungos teisiminei sistemai.

26 — Beje, argumentas, kurį prieštaraudama Tarybai pateikia Italijos Respublika, gana stebina, nes neatrodo, kad dėl vieningo balsavimo būtų kilusi problema nustatant tvirtesnį bendradarbiavimą santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium taikytinos teisės srityje, į kurią pirmiausia yra įsitraukusios minėta valstybė narė ir Ispanijos Karalystė, nors viena iš sričių, susijusių su šiuo bendradarbiavimu, yra nurodyta SESV 81 straipsnio 3 dalyje, pagal kurią taip pat reikia, kad Taryba balsuotų vieningai (žr. 2010 m. liepos 12 d. Tarybos sprendimo 2010/405/ES, kuriuo leidžiama tvirčiau bendradarbiauti santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium taikytinos teisės srityje (OL L 189, p. 12), 8 konstatuojamąją dalį).

27 — Rink. p. I-1137.

28 — 70 punktas.

93. Taryba, viena vertus, pripažįsta, kad iš tikrųjų – pirmiausia pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį ir Teisingumo Teismo praktiką – turi būti nustatytos teisių gynimo priemonės ir procedūros, kuriomis užtikrinama intelektinės nuosavybės instrumentų teisėtumo priežiūra.

94. Tačiau, kita vertus, ji pažymi, kad nebūtina dėl kiekvieno antrinės teisės akto teisminės priežiūros nustatyti atitinkamą teisminę sistemą ar specialias nuostatas ir ginčijamame sprendime per anksti nustatyti pareigą numatyti konkrečią teisminę tvarką, kurios laikantis būtų galima ginčyti tam tikrų teisės aktų, kurie dar nėra priimti, teisėtumą.

95. Bet kuriuo atveju Taryba nurodo, kad tokių teisės nuostatų nebuvimas nereiškia, kad nėra teisminės priežiūros, nes nacionalinės valdžios institucijos privalo ją nustatyti dėl visų ginčų, kuriuos spręsti Teisingumo Teismui nėra suteikta kompetencija.

96. Valstybės narės, Komisija ir Parlamentas, įstoję į bylą palaikyti Tarybos reikalavimus, pritaria jos argumentams. Komisija pirmiausia priduria, kad su bendruoju patentu susijusių ginčų sprendimo klausimas bus išspręstas priimant teisės aktus, kuriais įgyvendinamas ginčijamame sprendime nustatytas tvirtesnis bendradarbiavimas, o Švedijos Karalystė mano, kad teisės nuostatų dėl teisminės kontrolės nebuvimas neturi reikšmės ginčijamo sprendimo teisėtumui.

2. Mano vertinimas

97. Ispanijos Karalystė, remdamasi SESV 263 straipsniu, pareiškė ieškinį dėl Tarybos sprendimo, kuriuo pagal SESV 329 straipsnį leidžiama tvirčiau bendradarbiauti.

98. Taigi Teisingumo Teismas turi nustatyti, ar laikytasi tvirtesnio bendradarbiavimo teisėtumą apibrėžiančių sąlygų. Todėl šiuo atveju jis tik turi patikrinti, ar šis Tarybos sprendimas atitinka sąlygas, kuriomis, remiantis ESS 20 straipsniu bei SESV 326 ir paskesniais straipsniais, įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas.

99. Šiuo klausimu pažymėtina, kad bendriesiems patentams skirtos teisminės sistemos nustatymo klausimas nėra atitinkamuose Sutarčių straipsniuose nurodytų reikalavimų, pagal kuriuos įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas, dalis. Tarybos suteiktas leidimas pradėti tvirčiau bendradarbiauti yra tik prielaida priimti kitus teisės aktus, pagal kuriuos turi būti konkrečiai įgyvendinamas toks tvirtesnis bendradarbiavimas. Be to, Komisija 2011 m. balandžio 13 d. pateiktame Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo užtikrinamas tvirtesnis bendradarbiavimas kuriant bendrą patentinę apsaugą, pasiūlyme²⁹ aptarė šio patento veiksmingos teisminės apsaugos klausimą³⁰.

100. Todėl, atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, manau, kad ieškinio pagrindą, susijusį su Sąjungos teisminės sistemos pažeidimu, reikia atmesti kaip nepriimtina.

29 — COM(2011) 215 galutinis.

30 — Žr. šio pasiūlymo 10 straipsnį (p. 8).

E – Dėl ieškinio pagrindo, susijusio su paskutinės išeities sąlygos pažeidimu

1. Bylos šalių argumentai

101. Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika teigia, kad priėmusi ginčijamą sprendimą leisti pradėti tvirčiau bendradarbiauti Taryba pažeidė paskutinės išeities sąlygą, nustatytą ESS 20 straipsnio 2 dalyje. Primenu, kad pagal šią nuostatą kaip paskutinę išeitį sprendimą leisti pradėti tvirtesnę bendradarbiavimą priima Taryba, nustačiusi, kad tokio bendradarbiavimo tikslų per pagrįstą laiką visa Sąjunga negali pasiekti.

102. Pirmiausia Ispanijos Karalystė pažymi, kad nors tiesa, jog paskutinės išeities sąvoka nėra apibrėžta, vis dėlto ji turi būti aiškinama siaurai. Šiuo klausimu nagrinėjamu atveju ši sąvoka reiškia, kad svarstomas teisės akto pasiūlymas turi būti protingas, parengtas nepiktnaudžiaujant įgaliojimais ir nediskriminuojantis, antraip nesutarimai tarp valstybių narių yra neišvengiami.

103. Italijos Respublika šiuo klausimu teigia, kad Teisingumo Teismas gali vykdyti tik ribotą konstatavimo, jog paskutinės išeities sąlyga įvykdyta, priežiūrą, nes toks konstatavimas patenka į Tarybai suteiktos diskrecijos sritį, taigi Sąjungos teismo vaidmuo apsiriboja akivaizdžios vertinimo klaidos nustatymu. Tačiau šiuo atveju yra padaryta akivaizdi klaida atsižvelgiant į tai, kad Europos patentui skirtų teisės aktų paketas buvo labai neišsamus ir kad derybos dėl vertimo tvarkos – trumpos.

104. Šiuo klausimu Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika tvirtina, kad nebuvo išnaudotos visos derybų tarp 27 valstybių narių galimybės ir kad buvo galima pasiūlyti kitus sprendimus dėl vertimo tvarkos. Jų teigimu, laiko tarpas, skiriantis minėtą Tarybos reglamento dėl patento vertimo tvarkos pasiūlymą, kurį Komisija pateikė 2010 m. birželio 30 d., ir sprendimo, kuriuo leidžiama tvirčiau bendradarbiauti, pasiūlymą, kurį Komisija pateikė 2010 m. gruodžio 14 d.³¹, nėra pakankamas, kad būtų galima manyti, jog nustatyti šį bendradarbiavimą – tai paskutinė išeitis ir kad per pagrįstą laiką negalima pasiekti numatytų tikslų. Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika mano, kad per šį šešių mėnesių laikotarpį nebuvo galima užtikrinti ramaus ir atviro įvairių galimų vertimo tvarkos variantų apsvaistymo. Kaip pavyzdį pateikdamos tvirtesnę bendradarbiavimą, nustatytą santuokos nutraukimui ir gyvenimui skyrium taikytinos teisės srityje, jos pažymi, kad Komisija pateikė teisės akto pasiūlymą praėjus ketveriems metams ir kad praėjus dvejiems metams nuo šio pasiūlymo pateikimo įvyko pirmoji diskusija dėl galimybės nustatyti tvirtesnę bendradarbiavimą.

105. Tarybos teigimu, Teisingumo Teismo priežiūra šiuo atveju turi apsiriboti nustatymu, ar ginčijamame sprendime nepadaryta akivaizdi vertinimo klaida. Iš tikrųjų Taryba puikiai gali įvertinti, ar tikėtina, kad per pagrįstą laiką bus pasiektas susitarimas dėl Sąjungos patento, ar ne. Šiuo klausimu Taryba pažymi, kad Sutartyse nėra nustatyta, jog nuo pasiūlymo pateikimo iki leidimo tvirčiau bendradarbiauti turi praeiti konkretus laikotarpis. Svarbūs dalykai, į kuriuos reikia atsižvelgti siekiant nustatyti, ar tikėtina, kad siekiami tikslai bus įgyvendinti per pagrįstą laiką – tai derybų intensyvumas ir turinys, o ne jų trukmė.

106. Taryba pažymi, kad bet kuriuo atveju nuo minėto reglamento dėl Sąjungos patento pasiūlymo pateikimo ir ginčijamo sprendimo priėmimo praėjo daugiau kaip dešimt metų.

107. Valstybės narės, Komisija ir Parlamentas, įstoję į bylą palaikyti Tarybos reikalavimus, sutaria dėl to, kad vykstant deryboms dėl vertimo tvarkos buvo prieita aklavietė. Komisija pirmiausia priduria, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką, jei bylos šalis teigia, kad kompetentinga institucija padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, Sąjungos teismas turi patikrinti, ar ši institucija rūpestingai ir nešališkai

31 — Tarybos sprendimo, kuriuo leidžiama tvirčiau bendradarbiauti kuriant bendrą patentinę apsaugą, pasiūlymas (COM(2010) 790 galutinis).

išnagrinėjo visas aptariamų atvejų svarbias aplinkybes, kuriomis grindžiamos jos padarytos išvados³². Komisija pažymi, kad Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika nepaaiškino, kokių faktinių ar su materialine teise susijusių aplinkybių Taryba nepaisė arba rūpestingai ir nešališkai, kaip reikalaujama, neišnagrinėjo.

2. Mano vertinimas

108. Kaip minėta, tvirtesnis bendradarbiavimas – tai priemonė, kuria gali pasinaudoti valstybių narių grupė, siekianti pažangos, kai veiksmais siekiamo tikslo visa Sąjunga negali pasiekti. Šia priemone jokių atvejų neturi būti naudojamosi norint išvengti kompromiso, kurio reikia siekti pirmiausia. Būtent todėl, mano manymu, bendradarbiavimas turi būti leidžiamas kaip *paskutinė išeitis* ir kai nustatyta, kad šiuo bendradarbiavimu siekiamų tikslų per *pagrįstą laiką* visa Sąjunga įgyvendinti negali.

109. Nei paskutinės išeities sąlyga, nei pagrįsto laiko sąvoka Sutartyse nėra apibrėžtos.

110. Dėl paskutinės išeities sąlygos pažymėtina, kad patvirtinus Amsterdamo sutartį ESS (redakcija iki Lisabonos sutarties) 43 straipsnio 1 dalies c punkte nurodyta, jog tvirtesnis bendradarbiavimas gali būti nustatytas tik tada, „kai <...> Sutarčių tikslų [nebūtų buvę] galima pasiekti taikant atitinkamas jose numatytas procedūras“. Šia formuluote teigiama, kad Taryba turi iki galo įvykdyti teisėkūros procedūrą ir kad tik tuo atveju, jei siūloma priemonė atmetama, gali būti numatomas tvirtesnis bendradarbiavimas³³.

111. Kalbant apie Nicos sutartį ir ypač apie Lisabonos sutartį atrodo, kad jų rengėjai siekė sušvelninti šią sąlygą, nes nebeliko nuorodos į „atitinkamas [Sutartyse] numatytas procedūras“. Be to, iš derybų, vykusių dėl Nicos sutarties, medžiagos matyti, kad paskutinės išeities sąlyga buvo laikoma pagrindine kliūtimi nustatyti tvirtesnį bendradarbiavimą³⁴. Taigi aišku, kad ši sąlyga nebūtinai reiškia teisės akto pasiūlymo atmetimo balsuojant konstatavimą; ji reiškia konstatavimą, kad iš tikrųjų blokuojama, ir tai gali pasireikšti bet kuriuo teisėkūros procedūros lygmeniu bei patvirtina, kad neįmanoma pasiekti kompromiso³⁵. Todėl tvirtesnis bendradarbiavimas – tai priemonė, kuria naudojamosi kaip paskutine išeitimi, jei paaiškėja, kad pagal įprastą teisėkūros procedūrą neįmanoma pasiekti jokio kompromiso. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad tvirtesnį bendradarbiavimą Parlamentas apibrėžė kaip „paskutinę išeitį iš kritinės politinės padėties“³⁶.

112. Žinoma, tam, kad būtų užtikrinta galimybė pasiekti kompromisą ir skatinama tai daryti, Taryba turi įsitikinti, kad akivaizdu, jog šio kompromiso neįmanoma pasiekti per pagrįstą laiką.

113. ESS neapibrėžiama ir pagrįsto laiko sąvoka. Tačiau pažymėtina, kad ESS 20 straipsnio 2 dalyje patikslinama, jog Taryba turi nustatyti, ar visa Sąjunga negali per pagrįstą laiką veiksmingai įgyvendinti bendradarbiavimu siekiamų tikslų. Mano manymu, tai paaiškinama tuo, kad Taryba geriausiai gali įvertinti, ar galiausiai įmanoma pasiekti jos narių susitarimą. Taryba vienintelė žino visas teisėkūros procedūros subtilybes, vykstančių diskusijų turinį ir aklavietes, į kurias ji gali patekti.

32 — Žr., be kita ko, 2007 m. liepos 18 d. Sprendimo *Industrias Químicas del Vallés prieš Komisiją* (C-326/05 P, Rink. p. I-6557) 77 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

33 — Šiuo klausimu žr. H. Bribosia „Les coopérations renforcées: quel modèle d'intégration différenciée pour l'Union européenne? – Analyse comparative du mécanisme général de la coopération renforcée, du projet de coopération structure permanente en matière de défense, et de la pratique d'autres coopérations renforcées „prédéterminées“ en matière sociale, au sein de l'Espace de liberté, sécurité et justice, et dans l'Union économique et monétaire“, daktaro disertacija, 2007 m. birželio 26 d., Florencija, Europos universitetinis institutas, p. 97.

34 — Žr. 2000 m. spalio 4 d. įvykusioje valstybių narių vyriausybės atstovų konferencijoje pateiktą Vokietijos ir Italijos apibendrinamąjį dokumentą (CONFER 4783/00), p. 4.

35 — Šiuo klausimu žr. šios išvados 23 išnašoje minėtą pranešimą, p. 18.

36 — Žr. rezoliucijos dėl Amsterdamo sutarties įgyvendinimo: tvirtesnio bendradarbiavimo pasekmės (OL C 292, 1998, p. 143) 10 punktą.

114. Atsižvelgdamas į šiuos ir šios išvados 27–29 punktuose išdėstytus samprotavimus manau, kad Taryba turi didelę diskreciją nustatyti, ar iš tikrųjų tvirtesnis bendradarbiavimas leistas kaip paskutinė išeitis ir ar juo siekiamų tikslų per pagrįstą laiką visa Sąjunga negali įgyvendinti.

115. Be to, ši Sutarčių rengėjų siekį suteikti Tarybai didelę diskreciją, susijusią su paskutinės išeities ir pagrįsto laiko vertinimu, mano manymu, patvirtina tai, kad šie rengėjai, atvirksčiai, nusprendė nustatyti konkrečių tvirtesnio bendradarbiavimo kuriant Europos prokuratūrą ir tvirtesnio policijos bendradarbiavimo procedūrų terminus. Iš tikrųjų dėl tvirtesnio bendradarbiavimo kuriant Europos prokuratūrą SESV 86 straipsnio 1 dalies antroje ir paskutinėje pastraipose nustatyta, kad jei nepavyksta pasiekti vieningo sprendimo dėl Europos prokuratūros įkūrimo, ne mažiau kaip devynių valstybių narių grupė gali prašyti, kad reglamento projektas būtų perduotas Europos Vadovų Tarybai. Jei per keturis mėnesius nepavyksta pasiekti susitarimo ir tvirčiau bendradarbiauti remdamosi šiuo projektu siekia ne mažiau kaip devynios valstybės narės, jos apie tai praneša Parlamentui, Tarybai ir Komisijai. Tokiu atveju leidimas pradėti tvirčiau bendradarbiauti laikomas suteiktu. Tokia pati procedūra taikoma ir policijos bendradarbiavimui³⁷.

116. Todėl, Tarybai turint didelę diskreciją vertinti, ar tvirtesniu bendradarbiavimu siekiamų tikslų visa Sąjunga per pagrįstą laiką negali įgyvendinti, kaip tai suprantama pagal ESS 20 straipsnio 2 dalį, Teisingumo Teismas turi tik patikrinti, ar įgyvendinant šią diskreciją nepadaryta akivaizdi klaida, ar nepiktnaudžiauta įgaliojimais arba ar Taryba akivaizdžiai neperžengė savo diskrecijos ribų³⁸.

117. Pirmiausia Sąjungos teismas turi patikrinti, ar Taryba rūpestingai ir nešališkai išnagrinėjo visas aptariamą atvejų svarbias aplinkybes, kuriomis grindžiamos jos padarytos išvados³⁹.

118. Visų pirma pažymėtina, kad atsižvelgiant į svarbias aplinkybes, kurias nurodė Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika bei Taryba ir palaikyti jos reikalavimus į bylą įstojusios šalys, taip pat į įvairius teisės aktus, galiausiai lėmusius ginčijamo sprendimo priėmimą, Taryba, mano nuomone, nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos.

119. Iš tikrųjų minėtame 2010 m. gruodžio 14 d. Tarybos sprendimo pasiūlyme Komisija vieną po kito aprašo šiuo tikslu pradėtos teisėkūros procedūros etapus, kurie glausčiau nurodomi ginčijamo sprendimo 3 ir 4 konstatuojamosiose dalyse ir kurie pateisina rėmimąsi tvirtesnio bendradarbiavimo mechanizmu.

120. Taigi pirmąją Tarybos reglamento dėl Bendrijos patento pasiūlymą Komisija pateikė 2000 m. rugpjūčio 1 dieną⁴⁰. Šiuo pasiūlymu pirmiausia buvo siekiama pasiūlyti aiškią ir nedaug sąnaudų reikalaujančią vertimo tvarką, leidžiant išduoti patentą viena iš oficialiųjų EPT kalbų ir pateikti išradimo apibrėžties punktų vertimą į kitas dvi kalbas. Tačiau iš 2001 m. lapkričio 26 d. pranešimo spaudai matyti, kad „Taryboje buvo ilgai svarstyti įvairūs su Bendrijos patento projektu susiję klausimai, pirmiausia dėl vertimo tvarkos ir nacionalinių patentų biurų vaidmens [EPT atžvilgiu, bet kad, nepaisant] visų pastangų, šiame Tarybos posėdyje susitarimo pasiekti nepavyko“⁴¹.

37 — Žr. SESV 87 straipsnio 3 dalies antrą ir trečią pastraipą.

38 — Žr., be kita ko, minėto Sprendimo *Enviro Tech (Europe)* 47 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

39 — Žr. minėto Sprendimo *Industrias Químicas del Vallés prieš Komisiją* 77 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

40 — COM(2000) 412 galutinis.

41 — Žr. Pranešimą spaudai Nr. 14400/01 (*Presse* 440) dėl 2389-ojo Tarybos posėdžio vidaus rinkos, vartotojų reikalų ir turizmo klausimais, prieinamą interneto adresu: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/01/st14/st14400.fr01.pdf>, p. 19.

121. Be to, iš 2001 m. gruodžio 20 d. pranešimo spaudai matyti, kad Taryboje ir toliau vyko diskusijos dėl Bendrijos patento kūrimo, didžiausią dėmesį skiriant būtent vertimo tvarkai, tačiau vieningas sutarimas nepasiektas⁴². Diskusijos tęsėsi iki 2004 m. kovo 11 d.⁴³, kai Taryba padarė išvadą, kad dėl neišspręsto vertimo tvarkos klausimo politinio susitarimo pasiekti neįmanoma⁴⁴.

122. Diskusijos vėl pratęstos 2008 m., pirmininkaujant Slovėnijai. Ši pirmiausia 2008 m. gegužės 23 d. pateikė peržiūrėtą Tarybos reglamento dėl Bendrijos patento pasiūlymą⁴⁵. Komisija 2010 m. gruodžio 14 d. pateiktame minėtame Tarybos sprendimo pasiūlyme nurodo, kad šis peržiūrėtas pasiūlymas buvo ilgai svarstomas Taryboje paskesniais kitų valstybių narių pirmininkavimo laikotarpiais 2008 ir 2009 metais⁴⁶.

123. Galiausiai, įsigaliojus Lisabonos sutarčiai ir naujam teisiniam pagrindui intelektinės nuosavybės instrumentui diegti, t. y. SESV 118 straipsniui, Komisija 2010 m. birželio 30 d. priėmė minėtą Tarybos reglamento dėl Europos Sąjungos patento vertimo tvarkos pasiūlymą. Dėl šio pasiūlymo kilo daug diskusijų⁴⁷ ir galiausiai būtent 2010 m. lapkričio 10 d. Tarybos posėdyje buvo konstatuota, kad dėl minėto pasiūlymo vieningo sutarimo nepasiekta⁴⁸. 2010 m. gruodžio 10 d. Taryba patvirtino, kad yra neįveikiamų sunkumų, dėl kurių vieningo sprendimo neįmanoma priimti nei esamu metu, nei artimiausioje ateityje⁴⁹.

124. Mano manymu, atsižvelgiant į šios bylos aplinkybes Taryba padarė teisingą išvadą, kad po daugelį metų trukusių diskusijų vis nepavykstant susitarti ji negali pasiekti balsų vieningumo, taigi ir numatyti veiksmų, kuriuos įgyvendinant dalyvautų visos valstybės narės.

125. Taigi neatrodo, kad bendrai vertindama situaciją Taryba būtų padariusi akivaizdžią klaidą. Visiškai aišku, kad jokia įprastos teisėkūros procedūros priemone blokavimo nebuvo galima panaikinti nei tuo momentu, nei ateityje. Taigi tvirtesnis bendradarbiavimas buvo paskutinė išeitis norint įgyvendinti siekiamus tikslus.

126. Todėl, atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, manau, kad ieškinio pagrindą, susijusį su paskutinės išeities sąlygos pažeidimu, reikia atmesti kaip nepagrįstą.

42 — Žr. Pranešimą spaudai Nr. 15489/01 (*Presse* 489) dėl 2403-ojo Konkurencingumo tarybos posėdžio vidaus rinkos, vartotojų reikalų ir turizmo klausimais, prieinamą interneto adresu: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/01/st15/st15489.fr01.pdf>, p. 4.

43 — Žr. 2003 m. kovo 3 d. Pranešimą spaudai Nr. 6874/03 (*Presse* 59) dėl 2490-ojo Konkurencingumo tarybos posėdžio vidaus rinkos, pramonės ir mokslinių tyrimų klausimais, prieinamą interneto adresu: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/03/st06/st06874.fr03.pdf>, p. 15 ir 2003 m. lapkričio 26–27 d. Pranešimą spaudai Nr. 15141/03 (*Presse* 337) dėl 2547-ojo Tarybos posėdžio konkurencingumo (vidaus rinkos, pramonės ir mokslinių tyrimų) klausimais, prieinamą interneto adresu: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/03/st15/st15141.fr03.pdf>, p. 11.

44 — Žr. 2004 m. kovo 11 d. Pranešimą spaudai Nr. 6648/04 (*Presse* 62) dėl 2570-ojo Konkurencingumo tarybos posėdžio vidaus rinkos, pramonės ir mokslinių tyrimų klausimais, prieinamą interneto adresu: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/fr/04/st06/st06648.fr04.pdf>, p. 15.

45 — Šį pasiūlymą galima rasti Tarybos interneto svetainėje (Dokumentas Nr. 9165/08).

46 — 4 puslapis.

47 — Žr., be kita ko, Tarybos dokumentus Nr. 13031/10, 14377/10 ir 15395/10.

48 — Žr. 2010 m. lapkričio 10 d. Pranešimą spaudai Nr. 16041/10 (*Presse* 297) dėl neeilinio Konkurencingumo tarybos posėdžio vidaus rinkos, pramonės, mokslo tyrimų ir kosmoso klausimais.

49 — Žr. ginčijamo sprendimo 4 konstatuojamąją dalį.

F – Dėl ieškinio pagrindo, susijusio su SESV 118 straipsnio pirmos pastraipos ir 326 straipsnio bei ESS 20 straipsnio 1 dalies pirmos pastraipos pažeidimu

1. Bylos šalių argumentai

127. Ispanijos Karalystės ir Italijos Respublikos teigia, kad ginčijamu sprendimu pažeidžiamas SESV 326 straipsnis, pagal kurį tvirtesnis bendradarbiavimas neturi silpninti nei vidaus rinkos, nei ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos, taip pat neturi nei kliudyti valstybių narių tarpusavio prekybai, nei jos diskriminuoti, nei iškreipti konkurencijos tarp jų.

128. Iš tikrųjų Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika tvirtina, kad tvirtesniu bendradarbiavimu, leidžiamu pagal minėtą sprendimą, skatinamas su naujoviškais prekėmis susijusios ekonominės ir komercinės veiklos žlugdymas tvirtiau nebendradarbiaujančių valstybių narių nenaudai. Be to, jos mano, kad šiuo tvirtesniu bendradarbiavimu silpninama vidaus rinka, ribojama laisva konkurencija ir laisvas prekių judėjimas, nes bendrieji patentai kelia pasekmes tik Sąjungos teritorijos dalyje.

129. Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika tvirtina, kad ginčijamu sprendimu sukuriamas diskriminacija tarp įmonių, nes pagal šio sprendimo 7 konstatuojamojoje dalyje numatytą vertimo tvarką įmonių, kurių darbo kalbos yra vokiečių, anglų ar prancūzų, prekyba naujoviškais prekėmis yra skatinama, o įmonių, kuriose šios kalbos nevartojamos – ribojama. Tuo taip pat pažeidžiamas SESV 326 straipsnis.

130. Italijos Respublika priduria, kad pagal SESV 118 straipsnio pirmą pastraipą su intelektinės nuosavybės teisėmis susijęs europinis instrumentas arba kelia vienodas pasekmes visoje Sąjungos teritorijoje, arba yra neįmanomas. Tačiau nagrinėjamu atveju tvirtesniu bendradarbiavimu ši sąlyga nevykdoma, nes jis lemia vidaus rinkos suskaldymą.

131. Be to, minėtas tvirtesnis bendradarbiavimas kliudo nuosekliai plėtoti pramonės politiką ir technologiniu požiūriu prisideda prie skirtumų tarp valstybių narių didinimo, taip silpnindamas ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Iš tikrųjų patentų sistema siekiama aiškiai apibrėžti nuosavybės teisių į išradimą ribas, palaikyti investicijų į mokslo tyrimus ir taikomąją veiklą skatinimą ir kurti technologijų rinkos pagrindą. Taigi tvirtesniu bendradarbiavimu įdiegiama sistema suteikiamas didelis pranašumas į jį įsitraukusioms valstybėms narėms tvirtiau nebendradarbiaujančių valstybių narių nenaudai. Ispanijos Karalystė priduria, kad vertimo tvarka, kurią siekia įgyvendinti Taryba, labai apribojamas žinių perdavimas, taigi ir kūryba bei kai kurių valstybių narių ekonominis ir technologinis vystymasis, nes valstybių narių įmonės, vartojančios oficialiąsias kalbas, į kurias verčiamas bendrasis patentas, turi didesnes galimybes tiesiogiai įgyti žinias, pateikiamas patentų dokumentuose. Todėl atitinkamos valstybės narės yra labiau skatinamos kurti naujoves bei labiau ir sparčiau vystytis, palyginti su kitomis valstybėmis narėmis, kurios turi ribotas galimybes gauti šią informaciją arba visai jų neturi.

132. Galiausiai Ispanijos Karalystė teigia, kad ginčijamu sprendimu leidžiant tvirtiau bendradarbiauti neatsižvelgiama į tikslą stiprinti Sąjungos integracijos procesą, tuo pažeidžiant ESS 20 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą. Ispanijos Karalystė mano, kad, užuot stiprinęs integracijos procesą šis tvirtesnis bendradarbiavimas jį stabdo, nes juo faktiškai siekiama tik atskirti valstybes nares, kurios nurodė dideles problemas, susijusias su pasiūlyta bendrojo patento vertimo tvarka. Primesdama konkrečią vertimo tvarką Taryba primeta politinį pasirinkimą, kuris lemia susiskaldymą Sąjungoje ir kuris visiškai neskatina integracijos, nors tvirtesnio bendradarbiavimo metodas turi toks būti.

133. Taryba nesupranta, kuo tvirtesnis bendradarbiavimas, pirmiausia pagal jį nustatyta vertimo tvarka, silpnina ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Ji mano, kad nėra jokio pagrindo daryti prielaidą, kad prašymų patvirtinti patentus Ispanijos Karalystėje ir Italijos Respublikoje bus pateikiama mažiau.

134. Taryba pažymi, kad šiuo metu įmonės turi pasirinkimą arba prašyti išduoti Europos patentą visose valstybėse narėse, arba prašyti suteikti apsaugą kai kuriose iš jų, ir tai skaldo rinką. Naująją apsaugą, suteikiama pagal bendrąjį patentą, įmonėms sudaroma papildoma galimybė neatsižvelgiant į jų geografinę kilmę ir tai mažina rinkos susiskaldymą, nes jos gali naudotis bendrojo patento teikiama apsauga tvirčiau bendradarbiaujančių 25 valstybių narių teritorijoje. Iš tikrųjų rinkos susiskaldymą, kurį mini Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika, lėmė ne ginčijamas sprendimas, o dabartinė situacija.

135. Dėl Ispanijos Karalystės argumento, jog ginčijamu sprendimu dėl juo nustatytos vertimo tvarkos sukuriamą diskriminacija, Taryba mano, kad jis pateikiamas akivaizdžiai per anksti ir yra nepriimtinas todėl, kad galutinė vertimo tvarka dar nežinoma, nes ji dar nėra priimta.

136. Valstybės narės, Komisija ir Parlamentas, įstoję į bylą palaikyti Tarybos reikalavimus, pritaria jos argumentams. Pirmiausia Komisija pabrėžia, kad ginčijamas sprendimas – tai tik procedūrinio pobūdžio sprendimas, kuriame apibrėžiama tvirtesnio bendradarbiavimo, dar turinčio įgyti galutinę formą, taikymo sritis ir tikslai. Vidaus rinkos silpninimą galėtų lemti nebent materialinės nuostatos, kurios dar nėra patvirtintos, pirmiausia susijusiosios su vertimo tvarka. Teisingumo Teismas turi išnagrinėti tik tai, ar ginčijamu sprendimu iš tikrųjų nustatytas tvirtesnis bendradarbiavimas, kuriuo pažeidžiamos Sutarčių nuostatos. Šiuo atžvilgiu Komisija primena 2010 m. birželio 8 d. Sprendimą *Vodafone ir kt.*⁵⁰, kuriame nurodyta, kad Teisingumo Teismas yra pripažinęs, jog Sąjungos teisės aktų leidėjui suteikiama didelė diskrecija įgyvendinant savo kompetenciją srityse, kuriose būtina priimti politinius, ekonominius ar socialinius sprendimus ir atlikti sudėtingus vertinimus. Todėl nereikia išsiaiškinti, ar tokioje srityje priimta priemonė buvo vienintelė galima arba geriausia iš galimų, nes tik akivaizdžiai netinkamas tokios priemonės pobūdis kompetentingų institucijų siekiamo tikslo atžvilgiu gali turėti reikšmės šios priemonės teisėtumui⁵¹.

2. Mano vertinimas

137. Sprendime, kuriuo leidžiamas tvirtesnis bendradarbiavimas, apibrėžiamas procedūrinis pagrindas, pagal kurį vėliau bus priimti kiti teisės aktai siekiant tinkamai įgyvendinti šį bendradarbiavimą. Taigi sprendimo dėl leidimo teisminė kontrolė negali būti painiojama su teisės aktų, kurie tvirtesnio bendradarbiavimo srityje bus priimti vėliau, kontrole.

138. Tačiau nors ginčijamame sprendime Taryba iš tikrųjų nurodė, kokia gali būti bendrojo patento vertimo tvarka, šios tvarkos klausimas nėra sąlyga, lemianti sprendimo leisti pradėti tvirčiau bendradarbiauti teisėtumą. Šis klausimas turi būti sprendžiamas vėliau ir juo pagal SESV 118 straipsnio antroje pastraipoje numatytą procedūrą vieningu tvirčiau bendradarbiaujančių valstybių narių pritarimu turi būti priimtas atskiras teisės aktas. Tik pareiškus galimą kitą ieškinį dėl šio teisės akto Teisingumo Teismas gali atlikti jo teisminę kontrolę.

139. Teisingumo Teismas turi tik patikrinti, ar ginčijamas sprendimas atitinka sąlygas, kuriomis, remiantis ESS 20 straipsniu bei SESV 326 ir paskesniais straipsniais, įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas⁵².

140. Todėl manau, kad Ispanijos Karalystės ir Italijos Respublikos argumentus, susijusius su bendrojo patento vertimo tvarka ir SESV 118 straipsnio pirma pastraipa, reikia atmesti kaip nepriimtinius.

50 — C-58/08, Rink. p. I-4999.

51 — Minėto sprendimo 52 punktas.

52 — Žr. šios išvados 98 punktą.

141. Taigi dabar reikia išnagrinėti, ar ginčijamas sprendimas atitinka SESV 326 straipsnyje nustatytas sąlygas. Iš tikrųjų Ispanijos Karalystė ir Italijos Respublika mano, kad ginčijamas sprendimas neatitinka šių sąlygų, nes pagal jį leidžiamu tvirtesniu bendradarbiavimu silpninama vidaus rinka bei ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda. Be to, šiuo bendradarbiavimu kliudoma valstybių narių tarpusavio prekybai ir ši yra diskriminuojama, taip pat iškreipiama konkurencija taip jų.

142. Dėl šios išvados 27–29 punktuose nurodytų priežasčių Teisingumo Teismas turi tik patikrinti, ar Taryba nepadarė akivaizdžios vertinimo klaidos. Konkrečiai kalbant, Teisingumo Teismas turi nustatyti, ar tvirtesnio bendradarbiavimo kuriant bendrąjį patentą nustatymas yra akivaizdžiai netinkamas⁵³, nes šiuo bendradarbiavimu silpninama vidaus rinka bei ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda, kliudoma valstybių narių tarpusavio prekybai ir ši yra diskriminuojama, taip pat iškreipiama konkurencija tarp jų.

143. Mano manymu, atvirkščiai, niekas neįrodo, kad taip yra.

144. Ginčijamą sprendimą Taryba priėmė remdamasi Komisijos pasiūlymu. Šiame pasiūlyme Komisija atliko analizę siekdama nustatyti, ar numatomas tvirtesnis bendradarbiavimas atitinka tam tikras sąlygas, nurodytas atitinkamose Sutarčių nuostatose. Šiuo tikslu ji priminė apie įvairių nacionalinių patentų sistemų ir Europos sistemos, nustatytos pagal EPK, sambūvį. Komisijos teigimu, tokia patentų sistemų įvairovė lemia skirtingą patentų teisinę apsaugą⁵⁴. Komisija pirmiausia rėmėsi 2010 m. atlikta poveikio vertinimo ataskaita⁵⁵, kurioje nagrinėjo, kokios yra su patentų sistemų įvairove susijusios problemos ir kokie gali būti jų sprendimo būdai. Komisija pirmiausia konstatavo, kad dabar patentų savininkai patentinės savo išradimų apsaugos praktiškai siekia tik keliose valstybėse narėse, visų pirma dėl didelių išlaidų ir sudėtingų procedūrų, susijusių su vertimu, patvirtinimo reikalavimais, oficialiais mokesčiais ir įpareigojimu skirti profesionalų atstovą⁵⁶.

145. Remdamasi pirmiausia minėtu pasiūlymu⁵⁷ Taryba mano, kad tvirtesniu bendradarbiavimu kuriant bendrąjį patentą siekiama skatinti mokslo ir technikos pažangą bei vidaus rinkos veikimą. Sukūrus tokią bendrą patentinę apsaugą valstybių narių grupėje, patentinė apsauga būtų pagerinta, nes būtų suteikta galimybė pigiau ir paprasčiau užsitikrinti vienodą patentinę apsaugą visose tvirčiau bendradarbiaujančiose valstybėse narėse⁵⁸.

146. Be to, ginčijamo sprendimo 14 konstatuojamojoje dalyje Taryba patikslina, kad tvirčiau nebendradarbiaujančių valstybių narių įmonės turėtų galėti užsitikrinti bendrą patentinę apsaugą tvirčiau bendradarbiaujančiose valstybėse narėse tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir pastarųjų valstybių narių įmonės.

147. Nemanau, kad Tarybos vertinimas yra akivaizdžiai klaidingas.

148. Iš tikrųjų neginčijama, kad Sąjungoje skirtingai apsaugant tą patį išradimą skaldoma vidaus rinka, pirmiausia dėl to, kad tokia apsauga vienoje valstybėje narėse gali būti teikiama, o kitose – ne⁵⁹. Tiesioginė šito pasekmė ta, jog patentų savininkams labai sunku pasiekti, kad prekės ir produktai, kurie pažeidžia patentus, iš trečiųjų valstybių nepatektų į valstybes nares, kuriose jie nėra šių patentų įregistravę.

53 — Šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Swedish Match* 48 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką ir 2006 m. sausio 10 d. Sprendimo *IATA ir ELFAA* (C-344/04, Rink. p. I-403) 80 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

54 — Žr. minėtą Komisijos pasiūlymą, p. 9 ir 10.

55 — Žr. Komisijos parengiamuosius dokumentus, dokumentą, pridėdamą prie 2010 m. birželio 30 d. Tarybos reglamento dėl Europos Sąjungos patento vertimo tvarkos pasiūlymo (SEC(2010) 796). Šis dokumentas pateikiamas anglų kalba.

56 — 9–12 puslapiai.

57 — Žr. ginčijamo sprendimo 3 ir 7 konstatuojamąsias dalis.

58 — Žr. minėto sprendimo 11 konstatuojamąją dalį.

59 — Šiuo klausimu žr. 1995 m. liepos 13 d. Sprendimo *Ispanija prieš Tarybą* (C-350/92, Rink. p. I-1985) 34–36 punktus.

149. Tvirtesniu bendradarbiavimu kuriant bendrąjį patentą, keliantį vienodas pasekmes daugelyje valstybių narių, nagrinėjamu atveju – 25 valstybėse narėse, būtinai padedama gerinti vidaus rinkos veikimą ir mažinti valstybių narių tarpusavio prekybos kliūtis, taip pat konkurencijos tarp jų iškraipymą. Šiuo klausimu Teisingumo Teismas dar 1968 m. pripažino⁶⁰, kad nacionalinės taisyklės, susijusios su pramoninės nuosavybės apsauga, Sąjungoje dar nebuvo vienodinamos ir kad, nesant tokio suvienodinimo, dėl nacionalinio pramoninės nuosavybės apsaugos pobūdžio ir skirtumų tarp valstybių narių nacionalinės teisės aktų, susijusių su šia sritimi, gali kilti laisvo patentais saugomų prekių judėjimo ir konkurencijos bendrojoje rinkoje kliūčių⁶¹.

150. Be to, nesuprantu, kaip tokio tvirtesnio bendradarbiavimo nustatymas galėtų silpninti ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Pagal SESV 174 straipsnį Sąjunga, skatindama darnią plėtrą visoje savo teritorijoje, plėtoja ir vykdo veiklą, padedančią stiprinti jos ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą. Pirmiausia Sąjunga turi siekti mažinti atskirų regionų plėtros skirtumus ir nepalankiausioje padėtyje esančių regionų atsilikimą. Taigi siekiama užtikrinti, kad Sąjungos piliečiai turėtų lygias galimybes ir visaverčio gyvenimo sąlygas kiekvienoje valstybėje narėje.

151. Nagrinėjamu atveju neabejotina, kad sistema, skirta sukurti bendrąjį patentą, suteikiančią vienodą apsaugą daugelyje valstybių narių, prisidedama prie darnios visos Sąjungos plėtros, nes taikant minėtą sistemą mažėja tarp šių valstybių narių esantys skirtumai. Be to, visi ekonominės veiklos vykdytojai gali naudotis tokio patento teikiama nauda, nes siekiant gauti bendrąjį patentą prašymą jį išduoti pateikiančio asmens kilmės vieta neturi reikšmės⁶².

152. Taigi man neatrodo, kad leidusi pradėti tvirčiau bendradarbiauti kuriant bendrąjį patentą Taryba padarė akivaizdžią vertinimo klaidą.

153. Todėl atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta manau, kad ieškinio pagrindą, susijusį su SESV 118 straipsnio pirmos pastraipos ir 326 straipsnio bei ESS 20 straipsnio 1 dalies antros pastraipos pažeidimu, reikia atmesti kaip iš dalies nepriimtina ir iš dalies nepagrįstą.

G – Dėl ieškinio pagrindo, susijusio su SESV 327 ir 328 straipsnių pažeidimu

1. Bylos šalių pastabos

154. Ispanijos Karalystė primena, kad SESV 327 straipsnyje nustatyta, jog tvirtesnis bendradarbiavimas neturi pažeisti į jį neįsitraukusių valstybių narių kompetencijos, teisių ir įsipareigojimų. Tačiau pagal Tarybos priimtą vertimo tvarką Ispanijos Karalystė yra priversta atsisakyti EPK 65 straipsniu jai suteiktos teisės reikalauti patento aprašymo vertimo į ispanų kalbą, kad jis keltų teises pasekmes šioje valstybėje narėje. Be to, Ispanijos Karalystė mano, kad ginčijamu sprendimu pažeidžiama jos teisė ateityje įsitraukti į tvirtesnį bendradarbiavimą, nes Taryba nustatė vertimo tvarką, kurios ši valstybė narė negali priimti.

155. Taryba šiuo atžvilgiu mano, kad tai, jog Ispanijos Karalystė nedalyvauja tvirtesniame bendradarbiavime, yra tik jos valios išraiška. Taryba priduria, jog akivaizdu ir logiška, kad, jei tam tikroje srityje Sąjungos institucijos nustato bendras taisykles, valstybės narės šioje srityje negali pačios priimti sprendimų.

60 — 1968 m. vasario 29 d. Sprendimas *Parke ir Davis* (24/67, Rink. p. 81).

61 — 109 puslapis.

62 — Žr. ginčijamo sprendimo 14 konstatuojamąją dalį.

156. Be to, Taryba ir palaikyti jos reikalavimus į bylą įstojusios šalys pažymi, kad šis pagrindas paremtas klaidinga prielaida, jog Ispanijos Karalystei arba Italijos Respublikai faktiškai ar teisiškai užkirstas kelias įsitraukti į šį tvirtesnį bendradarbiavimą.

2. Mano vertinimas

157. Manau, kad šiuo pagrindu Ispanijos Karalystė teigia, viena vertus, kad pagal ginčijamą sprendimą ji turi atsisakyti EPK 65 straipsniu jai suteiktos teisės reikalauti patento aprašymo į ispanų kalbą, kad jis keltų teises pasekmes Ispanijoje, tuo pažeidžiant SESV 327 straipsnį, ir, kita vertus, kad pažeista SESV 328 straipsnyje įtvirtinta tvirtesnio bendradarbiavimo atvirumo į šį bendradarbiavimą neįsitraukusioms valstybėms narėms sąlyga, nes pagal jį nustatyta vertimo tvarka, kurios Ispanijos Karalystė negali priimti.

158. Mano manymu, šis pagrindas yra nepriimtinas.

159. Iš tikrųjų nurodydama šį pagrindą Ispanijos Karalystė savo argumentus grindžia bendrojo patento vertimo tvarka, pirmiausia 2011 m. balandžio 13 d. Tarybos reglamento, kuriuo užtikrinamas su taikoma vertimo tvarka susijęs tvirtesnis bendradarbiavimas kuriant bendrą patentinę apsaugą, pasiūlymu⁶³.

160. Tačiau, kaip minėta šios išvados 138 ir 139 punktuose, šios vertimo tvarkos klausimas nėra sąlyga, lemianti sprendimo leisti pradėti tvirčiau bendradarbiauti teisėtumą.

161. Ispanijos Karalystė faktiškai ginčija būsimo Tarybos reglamento, kuriuo užtikrinamas su taikoma vertimo tvarka susijęs tvirtesnis bendradarbiavimas kuriant bendrą patentinę apsaugą, teisėtumą.

162. Todėl manau, kad šį ieškinio pagrindą reikia atmesti kaip nepriimtina.

IV – Išvada

163. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta Teisingumo Teismui siūlau:

1. Atmesti ieškinius.
2. Nurodyti Ispanijos Karalystei (byla C-274/11) ir Italijos Respublikai (byla C-295/11) padengti savo bylinėjimosi išlaidas bei Europos Sąjungos Tarybai ir palaikyti jos reikalavimus į bylą įstojuosims šalims – padengti savo bylinėjimosi išlaidas.

63 — COM(2011) 216 galutinis.